

OLVASÁS, MEGÉRTÉS, ÉRVÉNYES TUDÁS TÁMOGATÁSA KÖNYVTÁRI ESZKÖZÖKKEL ZALA MEGYÉBEN

**Projekt előkészítés
szükségletfelmérés**

Készítették:

Kovácsné Pacsai Edit (DFMVK)
Nitsch Erzsébet (DFMVK)
Sebestyénne Horváth Margit (DFMVK)
Szabóné Mikla Éva (FGYVK)
Német Józsefné (VKL)

2013.

Tartalomjegyzék

A. Projekt adatlap	3
A megvalósítás helyszínei:.....	3
A projekt időbeli ütemezése:.....	3
A projekt célja:.....	4
A projekt célcsoportjai:	4
Rövid összefoglalás a projektről:	5
Partner intézmények:.....	7
B. Szükségletfelmérés	8
A szükségletfelmérés módszere.....	8
Helyzetkép bemutatása a megvalósítási helyszínek szerint:.....	8
1. DEÁK FERENC MEGYEI ÉS VÁROSI KÖNYVTÁR.....	8
Zala megye népességi adatai:.....	8
Zalaegerszeg népessége, oktatási és kulturális helyzete.....	9
Pacsa népessége, oktatási és kulturális helyzete.....	13
A DFMVK helye és szerepe a megye kulturális életében.....	14
A könyvtár szolgáltatásai.....	14
Megyei szolgáltatások.....	14
A projektben együttműködő intézmények.....	15
Megállapítások.....	26
3. FEJÉR GYÖRGY VÁROSI KÖNYVTÁR.....	27
Keszthely népessége, oktatási és kulturális helyzete.....	27
A FGYVK helye és szerepe Keszthely város kulturális életében.....	28
A könyvtár szolgáltatásai.....	28
A projektben együttműködő intézmények.....	30
Megállapítások.....	32
4. VÁROSI KÖNYVTÁR LENTI.....	33
Lenti népessége, oktatási és kulturális helyzete.....	33
A VKL helye és szerepe Lenti város kulturális életében.....	36
A könyvtár szolgáltatásai.....	37
A projektben együttműködő intézmények.....	38
Megállapítások.....	47
C. A projekt indoklása, várható eredmények	49

A. Projekt adatlap

A pályázat címe: Társadalmi Megújulás Operatív Program „Tudásdepó-Expressz”- A könyvtári hálózat nem formális és informális képzési szerepének erősítése az élethosszig tartó tanulás érdekében

Kódszám: TÁMOP-3.2.4.A-11/1

A megvalósítás helyszínei:

A projekt konzorciumban valósul meg:

Fő pályázó: Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár, 8900 Zalaegerszeg, Deák tér 6.

Konzorciumi partnerek:

Fejér György Városi Könyvtár, 8360 Keszthely, Zeppelin tér 3.

Városi Könyvtár Lenti, 8960 Lenti, Templom tér 5.

Valamennyien nyilvános könyvtárak, így minden dokumentumukat rendelkezésre bocsátják, helyben, kölcsönzéssel, könyvtárközi kölcsönzéssel, másolatban. A könyvtárhasználók száma 2010 végén összesen: 16101 fő. A könyvtárhasználók aránya a szolgáltató közönségből 15,42%. A könyvtári honlapokon az OPAC, különböző elektronikus dokumentumok, adatbázisok is igénybe vehetők.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár ODR szolgáltató könyvtár. Valamennyi konzorciumi partner KSZR szolgáltató, összesen 161 települést látnak el.

A könyvtárak a Textlib integrált rendszert használják, az intézményi állományok feltártságának mértéke 100%, de elkezdődött a KSZR keretében az ellátott községek állományának feltárása is (mintegy 10%), amelyet e projekt keretében fejlesztünk.

A könyvtárak eszközellátottsága összesen három személygépkocsi, 137 számítógép, szélessávú internet, 5 db fogyatékkal élők számára biztosított munkaállomás, fénymásológépek, nyomtatók.

A projekt időbeli ütemezése:

A projekt kezdete: 2013. szeptember 1.

A projekt befejezése: 2014. december 31.

Felhasználható forrás: 33.383.041 Ft

A projekt célja:

A „Tudásdepó Expressz” átfogó célja, hogy a könyvtári rendszer jobb hatásfokkal szolgálja a minőségi oktatást, a formális oktatáson kívüli képzést és tanulást, a könyvtári szolgáltatásokkal megvalósítandó olvasási és digitális kompetenciák fejlesztését. Kiemelt cél a hozzáférés területi különbségeinek a csökkentése. Javítani szükséges az egyes könyvtárak helyi és térségi igényeket kielégítő szolgáltatásainak minőségét és hatékonyságát. Nagy hangsúlyt kap az új lakossági rétegek bevonása, az olvasók egyes csoportjait megcélzó, olvasási és digitális kompetenciákat támogató programok, valamint az otthonról is elérhető web-alapú szolgáltatások fejlesztése.

A projekt közvetlen célja, hogy a Portál Programhoz kapcsolódva közhasznú tartalmakkal gyarapodjon az intézményi honlap.

A konzorcium tagjai mind több kistéleplési könyvtárat a megvalósítás időszakában kapcsoljanak be, saját OPAC-jukon keresztül az országos lelőhely-nyilvántartásba, illetve kulturális tartalmak megőrzésével és feltöltésével és a hozzáférési feltételek újításával növeljék szolgáltatóképességüket.

Szövegértési programokat valósítsanak meg, bővüljenek a tanulást segítő szolgáltatások, a használók felkészítését támogató programok, a használók ismeretszerzési lehetőségei (klubfoglalkozások).

Közvetett célok, várható eredmények:

Bővüljön a könyvtárak szolgáltatásait igénybe vevők köre (3-5 %), a távoli igénybe vevők könyvtárhasználata (15 %). Javuljon a szolgáltatásokat használó rétegek ismeretszerzési, tanulási, kulturálódási esélye, csökkenjen a hátrányos helyzetű rétegek, idősek, munkanélküliek, fogyatékkal élők esélyegyenlőtlensége, növekedjen a gyermekek, középiskolások szövegértési képessége, olvasási kedve, kultúrája. Az új szolgáltatások, kulturális tartalmak megjelenése, távoli elérhetősége növelje az itt élők ismereteit, esélyeit a munkavállalásra, segítve egzisztenciájuk és identitástudatuk erősítését, a települések népességmegtartó erejét. A távoli használók felé közvetítse a megye kulturális értékeit, így növekedik annak vonzereje, tökevonzó képessége is. Hosszabb távon az országos és nemzetközi könyvtári vérkeringésbe kapcsolódó, és annak minden előnyét kihasználni tudó széles körű szolgáltatásrendszer jöjjön létre, az itt élők mind nagyobb hasznára.

A projekt célcsoportjai:

A pályázat kiemelt célcsoportjai a gyermek- és ifjúsági korosztály, amely számára a könyvtárak a korai szocializáció és az iskoláskor alatti nevelés és képzés lehetőségét teremtik meg. A másik kiemelt célcsoport a leszakadó térségek felnőtt népessége, akik számára a fejlesztések a kulturális szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét teremtik meg.

A projekt közvetlen célcsoportjai a fogyatékossgal élő (sajátos nevelési igényű) általános iskolai tanulók hátrányos helyzetű gyermekek, középiskolai tanulók, hátrányos helyzetű (alacsony iskolázott, kistelepelesen élő) felnőtt csoportok.

A projektben a 3-18 éves, hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók kulturális hátrányait kívánjuk csökkenteni: a szövegértés fejlesztésre, ismeretszerzési módszerekre irányuló képzések a tanulást, a könyvtárhasználatot, az önálló ismeretszerzést segítik elő. Az alacsony iskolázottságú, hátrányos helyzetű felnőtt csoportok a klubfoglalkozások által ismeretátadással, készségfejlesztéssel, a tájékozási módszerek megismertetésével kapnak lehetőséget a könyvtári szolgáltatások igénybevétele.

Közvetett célcsoportként - a kulturális tartalmak megőrzése, feltöltése és rendelkezésre bocsátása mobil eszközök által - a hátrányos helyzetű, fogyatékkal élő, kistelepelesen élő lakosság számára is biztosítjuk a könyvtári szolgáltatások gyorsabb, hatékonyabb elérhetőségét, ezáltal utazás nélkül kaphatnak naprakész információkat, ügyintézési lehetőséget, munkájukhoz segítséget.

A projekt tervezésébe bevontuk a fogyatékkal élők szervezeteit illetve a hátrányos helyzetű gyermekeket oktató intézmények képviselőit.

A projekt célcsoportjai közül a hátrányos helyzetű, fogyatékkal élő gyermekek, tanulók kiválasztása az oktatási intézmények vezetésével egyeztetve történt meg. Meghatároztuk az évfolyamokat, az indítandó képzéseken résztvevők számát, a képzések végrehajtóit, a tárgyi feltételeket, a lehetséges időpontokat.

A hátrányos helyzetű felnőtt lakosság esetében a civil szervezetekkel, kistérségi munkaszervezetekkel egyeztettünk, a foglalkozások témáit, a szolgáltatásfejlesztéseket illetően, illetve a résztvevők kiválasztása tekintetében.

Statisztikai adatokon alapuló felmérést végzünk a könyvtárhasználó illetve a szolgáltató közönség körében, megvizsgáltuk a könyvtárhasználati arányokat, az elektronikus igénybevételei lehetőségeket, a szolgáltató közönség iskolázottsági mutatóit. Ezekre az adatokra és saját előző felméréseinkre támaszkodva alakítottuk ki a projektben tervezett tevékenységeket.

Rövid összefoglalás a projektről:

A konzorciumi partnerek célja olyan könyvtári szolgáltatások kialakítása, amely a minőségi oktatást szolgálja, segíti az olvasási és digitális kompetenciák fejlesztését, hozzájárul a hozzáférés területi különbségének csökkentéséhez. Az új szolgáltatásokat a térség lakosságának igényei szerint alakítjuk ki, kiemelten foglalkozunk a közoktatásban résztvevő gyerekekkel és az érettségivel nem rendelkező felnőttekkel, a kistelepelesen élőkkel.

E pályázat lehetőséget nyújt a hátrányos helyzetű, gyermek és felnőtt lakossági csoportok kulturális és infrastrukturális eredetű lemaradásának csökkentéséhez, életminőségük javításához, ügyintézési, foglalkoztatási esélyeik bővítéséhez. A könyvtárak szélesebb körben tudják szolgáltatásaikat kínálni, rendelkezésre bocsátani.

A projekt elemei (új szolgáltatások):

- Szövegértés-fejlesztő képzések lebonyolítása közoktatásban részt vevő hátrányos helyzetű tanulóknak
- Klubfoglalkozások tartása érettségivel nem rendelkező felnőtteknek
- Egységes országos lelőhely-nyilvántartás elveihez igazodó elektronikus katalógus fejlesztése
- Kulturális tartalmak tartós megőrzését szolgáló adatbázisok létrehozása
- Kulturális tartalmak és a dokumentumok tartós megőrzéséhez szükséges és mobil eszközökkel elérhető szolgáltatások kialakítása
- Szövegértő olvasást segítő szoftver készítése, feltöltése

A projekt könyvtári eszközökkel járul hozzá a hátrányos helyzetű rétegek - fogyatékkal élő, sajátos nevelési igényű, roma származású 3-18 éves gyermekek, alacsonyan iskolázott felnőttek, kistelepülésen élő lakosok- olvasási, szövegértési képességeinek javításához, digitális kompetenciáik fejlesztéséhez, könyvtárhasználati lehetőségeinek bővítéséhez. A projektet 4 könyvtár közreműködésével valósítjuk meg, melyek régóta együttműködnek a kistelepüléseken élő lakosság ellátásában, az irodalmi, ismeretterjesztő, digitális kompetenciákat fejlesztő képzések szervezésében, országos lelőhely nyilvántartásokhoz illeszkedő közös katalógusfelületek kialakításában (Zalai Tudástár). A projekt tevékenységei erre az együttműködésre épülnek, a megvalósítás formájának ezért választottuk a konzorciumot.

A projekt fő tevékenységei:

A szövegértés-fejlesztésre irányuló képzések: A közoktatási intézményekkel kötött együttműködési megállapodások alapján az intézményekben tanuló hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű (fogyatékkal élő), részben roma származású 3-18 éves gyermekek, diákok számára szervezünk szövegértés-fejlesztési képzéseket, összesen 24-t. Az oktatási intézmények között gyógypedagógiai intézmény és szakiskola is található. A képzések nyomán növekedik a tanulók olvasási, megértési kompetenciája, tanulási eredményessége, a társadalmi beilleszkedési lehetősége.

A hátrányos helyzetű, alacsonyan iskolázott felnőttek számára klubfoglalkozások keretében nyújtunk segítséget szövegértési nehézségeik feloldásában, a digitális világ alapismereteinek megszerzéséhez- a foglalkozások nyomán csökkenni fog a nyelvi nehézségekből fakadó hátrányos helyzetük, esélyt kapnak az internet világába való bekapcsolódásra, ügyeik távolról, elektronikus úton történő intézéséhez, álláskereséshez, munkavégzéshez.

Az elektronikus katalógusok fejlesztése a községi könyvtárak állományának feltárással és a TextLib integrált rendszerbe való beépítésével. A tervezett 67000 rekord a könyvtárak katalógusán és a Zalai Tudástáron keresztül megjelenik az országos lelőhely nyilvántartásokban is, így hozzáférhetővé válik ez a dokumentumvagyon is.

A honlapokon történő fejlesztések a kulturális tartalmak megőrzését, feltöltését teszi lehetővé, a szolgáltatások mobil eszközökkel történő elérhetősége olyan rétegek (pl. kistelepülésen élők) számára is megadják a lehetőséget azok elérésére, akik eddig az infrastrukturális hátrányok miatt ezt nem tudták megtenni.

Az ugyancsak könyvtári honlapra tervezett, szövegértő olvasást segítő szoftver elkészítése és feltöltése új, a földrajzi környezettől független olvasói rétegek - elsősorban gyermekek, iskolás korúak - olvasási, kulturálódási esélyeit növeli.

A MaNDA pontok kialakítása fontos lépés a digitális formában igénybe vehető művek műalkotások hozzáféréseiben - a könyvtárak így biztosíthatják olvasóik számára a magyar és egyetemes kultúra folyamatosan bővülő kínálatát. A nyilvánosság biztosítása fontos eszköz arra nézve, hogy a szélesebb használói közönség megismerje és igénybe vegye a fejlesztések eredményeként megvalósuló szolgáltatásokat.

A konzorciumban együttműködő partnerek a projekt lebonyolításában közoktatási intézményekkel valamit civil szervezetekkel, a fogyatékkal élők szervezeteivel működnek együtt. Tervezik önkéntesek bevonását is különösen a szövegértési programok szervezésében. A projekt megvalósítását a konzorcium tagjai maguk végzik, külső szervezőket, lebonyolítókat nem vesznek igénybe, csak a fejlesztésekhez kérnek fel külső beszállítókat.

Partner intézmények:

Együttműködés oktatási intézményekkel:

- Arany János Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Lenti
- Gönczi Ferenc Gimnázium és Szakközépiskola, Lenti
- Lámfalussy Sándor Szakközépiskola és Szakiskola, Lenti
- Vörösmarty Mihály Általános Iskola, Lenti
- Lenti Napközi Otthonos Óvoda, Lenti
- Öveges József ÁMK, Zalaegerszeg
- Landorhegyi Általános Iskola, Sportiskola, Zalaegerszeg
- Belvárosi Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Dózsa György Tagiskola, Zalaegerszeg
- Kertvárosi Általános Iskola Liszt Ferenc Tagiskola, Zalaegerszeg
- Béke Ligeti Általános Iskola, Speciális Szakiskola és EGYMI, Zalaegerszeg
- Általános Iskola és Óvoda Pacsa, Pacsa
- Zrínyi Miklós Gimnázium, Zalaegerszeg
- Farkas Edit Római Katolikus Szakképző Iskola és Kollégium, Keszthely
- Zöldmező Utcai Általános Iskola, Diákotthon és Speciális Szakiskola, Kollégium, Pedagógiai Szakszolgálat, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Keszthely

Különböző típusú könyvtárak szakmai együttműködése: Fejér György Városi Könyvtár, Lenti Városi Könyvtár - Deák Ferenc Megyei Könyvtár

Térségi együttműködés: Pacsai Kistérségi Társulás, Zalaegerszegi Többcélú Kistérségi Társulás, Zala-KAR Térségi Innovációs Társulás, Keszthely és Környéke Kistérségi Társulás, községi önkormányzatok

B. Szükségletfelmérés

A szükségletfelmérés módszere

A szükségletfelmérés alapjául szolgáló adatokat az alábbi forrásokból nyertük:

- Zala megye statisztikai évkönyve
- A Zala megyei könyvtárak statisztikai adatai és címjegyzéke
- Zala megye települési könyvtárainak ellátása 2011-ben
- A szakmai megvalósító könyvtárak munkatervei, beszámoló
- Együttműködő iskolák pedagógiai programja
- Települések statisztikai létszámadatai

A megjelent kiadványok, cikkek, belső kéziratok áttanulmányozása mellett a megvalósításban részt vevő könyvtárak munkatársainak szakmai tapasztalata is hozzájárul a szolgáltatásfejlesztés sikeres megvalósításához.

Helyzetkép bemutatása a megvalósítási helyszínek szerint:

1. DEÁK FERENC MEGYEI ÉS VÁROSI KÖNYVTÁR

Zala megye népességi adatai:

Zala megye népessége nem éri el a 300.000 főt, [2007](#)-es mérések szerint a [megye](#) népessége 293.443 fő. A megye lakosságának megközelítőleg 56%-a városlakó, 38%-a pedig valamelyik [megyei jogú városban](#) él. A lakosság egyharmada a [Zalaegerszegi kistérségben](#). Lakónépessége szerint [Zalaegerszeg Magyarország](#) 17., [Keszthely](#) pedig 57. legnagyobb [városa](#). A megyében 2 megyei jogú város és 8 város található, köztük Lenti, amelynek lakossága 8143 fő.

Zalaegerszeg népessége, oktatási és kulturális helyzete

A város lakossága jelenleg 59.272 fő, kismértékű csökkenést mutat. Ennek oka a természetes fogyás és az elvándorlás. A diplomás álláshelyek csekély száma miatt a továbbtanulás után nem térnek vissza szülőhelyükre a fiatalok. A csendesebb környezet és a nagyobb lakás iránti igény miatt a közeli falvakba való kiköltözés is felerősödött. Növekedett a munkanélküliség, különösen az alacsony iskolázottságúak számára szűkültek be az elhelyezkedési lehetőségek az utóbbi években és ez a tendencia jelenleg is folytatódik.

A város lakossága folyamatosan idősödik: a 65 éven felüliek az állandó népesség több mint 16 %-át teszik ki.

Az alábbi táblázat a 2011-es év végi népességi adatokat mutatja.

2011. december 31.			
Életkor [év]	Férfi	Nő	Összesen
0-14	3790	3522	7312
15-17	883	805	1688
18-24	2394	2236	4630
25-29	1992	1914	3906
30-34	2464	2453	4917
35-39	2700	2631	5331
40-44	2133	2126	4259
45-49	1710	1848	3558
50-54	1920	2279	4199
55-59	2318	2910	5228
60-64	1961	2392	4353
65-69	1380	1813	3193
70-74	967	1553	2520
75-	1408	2770	4178
Összesen:	28020	31252	59272

A népesség öregedése Zalaegerszegen is a munkaerő-piaci lehetőségek erőteljes beszűkülésével jár együtt, ami leginkább az „idősebb” korosztályt sújtja. Ez azért is terhesebb, mert az 50 felettiek nagy hányada, ha kiesik a munka világából, már nagyon nehezen tud visszatérni oda. Nem is feltétlenül akar. Ezt bizonyítja, hogy a korábbi évek jellemző tendenciája volt a karkedvezményes nyugdíjak megszerzése.

10 ezernél több gazdasági szervezet működik a megyeszékhelyen. A város gazdasága az elmúlt 5 évben 10 %-kal bővült, szerkezete pedig átalakult. Megszűntek vagy jelentősen visszaszorultak a korábban jellemző hagyományos iparágak (pl. élelmiszeripar, bútorgyártás, textilipar). Jellemző továbbra is a gépipar, az építőipar, a kereskedelem, a szállítás-raktározás és a pénzügyi-gazdasági szolgáltatás. A multinacionális cégek visszavonulásával párhuzamosan a kis- és középvállalkozások számára létesített ipari park és inkubátorház folyamatos bővítésével próbál a város vezetése újabb munkaadókat a városba telepíteni.

A kedvező természeti adottságok és az értékes kulturális örökség miatt egyre inkább a turizmus fejlesztésére koncentrál a város. A település vonzereje nő, a belföldi bevándorlók kiegyenlítik a kitelepülés miatti fogyást.

A városban jelentős nemzeti és etnikai kisebbség nem található. A cigány lakosság aránya az összlakossághoz képest 5-6 %-ra tehető. Jellemzően alacsony iskolázottságúak, a negatív minta a tanulási hajlandóságban sajnos jelen van. Jellemző a szegénység átörökítése is, a többszörösen hátrányos helyzetből való kilépésre képtelenség. A városban nem jellemző a szegregáció, a cigányok teletszerű elkülönülése. A város önkormányzata a Cigány Kisebbségi Önkormányzattal együttműködésben törekszik a hátrányokkal élők támogatására, a tanulási hátrányok leküzdésére.

A lakások több mint 40 %-a lakótelepeken található, 17 %-uk kertvárosi jellegű területeken. A lakások 5 %-a önkormányzati bérlakás, bennük a leghátrányosabb helyzetű családok kaptak otthont. A város önkormányzata a fiatal családok letelepedését, önálló lakáshoz jutását is támogatja.

Zalaegerszeg megyeszékhelyként a megyei Kormányhivatalhoz tartozó épületeknek ad otthont, valamint járási székhely is. A közelmúltban a villamosítással bekapcsolódott a nemzetközi vasúti hálózatba Szlovénia felé, illetve az M7-es autópálya államhatárig történt meghosszabbításával a fővárossal való összeköttetés is gyorsabbá vált.

Zalaegerszeg fontos egészségügyi központ. A Kardiológiai és Szívsebészeti Centrum országos hírű, a legmagasabb szintű ellátást biztosítja a betegek számára. A körzeti védőnői feladatokat 22 fő végzi, az iskolai védőnők száma 14 fő.

Növekedett a veszélyeztetett kiskorúak száma, valamint a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülőké is. A rászorulókat étkeztetést, házi segítségnyújtást, családsegítő és jelzőrendszeres házi segítségnyújtást vehetnek igénybe az önkormányzat által nyújtott szociális alapszolgáltatások közül. A városban 2 egyházi és 2 önkormányzati és 1 kórházi idősek otthona működik. Az otthontalanok részére nappali melegedő, átmeneti szállás és éjjeli menedékhely is létesült.

Zalaegerszegen a mozgáskorlátozottak száma körülbelül 160 fő. Sajnos a közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése még nem teljes körű. Az esélyegyenlőség megvalósítását segítő további fejlesztések a kismamák és az idősek egy részének közlekedését is segítené.

Oktatás

A településen 17 óvoda, 12 általános iskola és 11 középiskola van, több közülük tagintézményként működik. A felsőoktatásban nemrégiben vált önálló karrá a Budapesti Gazdasági Főiskola Pénzügyi és Számviteli Főiskolai Kara. Mellette a Pécsi Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar Zalaegerszegi Képzési Központja, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gépészmérnöki Kar Zalaegerszegi Kihelyezett Képzése és a Gábor Dénes Műszaki Informatikai Főiskola távoktatási helyszíne. 2008-tól a Pécsi Egyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás-fejlesztési Karának Zalaegerszegi Kihelyezett Tanszékén andragógia Bsc szakon is tanulhatnak a diákok. Számos cég folytat még felnőttképzési tevékenységet is a megyeszékhelyen.

A városban 56 sportágban 132 sportegyesület működik. A legújabbak a Jégcsarnok felépülésével a jégkorong, gyorskorcsolya és a szinkronkorcsolya. Nagy az érdeklődés a futball, a kosárlabda és a sakk iránt. Büszkék vagyunk atlétáink és súlyemelőink teljesítményére is. Az utánpótlás nevelésére jelentős támogatást ad a kluboknak a város önkormányzata.

A halmozottan hátrányos helyzet jellemzői Zalaegerszeg oktatási intézményeiben

A város általános iskoláiban a hátrányos helyzetű tanulók száma (HH) 656 fő, az összes tanulólétszám 14,3%-a. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók (HHH) száma 32 fő, a tanulólétszám 0,7%-a. A középiskolában a HH tanulók száma 590 fő, az összlétszám 8,3%-a, a HHH tanulók száma 70 fő, a tanulólétszám 0,9%-a.

Az országos átlagot nézve az általános és a középiskolákban is kedvezőbb a helyzet a HH és a HHH- tanulók körében. Az egyes iskolák adatait vizsgálva megállapítható, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az egyes intézményekben nem mutat lényeges eltérést. A középfokú oktatási intézmények közül két gimnáziumban magas a hátrányos helyzetű tanulók száma (30% és 25%). A városban nem folyik szegregált oktatásszervezési gyakorlat. A fenntartói esélyegyenlőségi terv megállapítja, hogy nagyon kevés HHH tanulót tartanak nyilván az iskolák. Ez az adatszolgáltatás hiányosságai miatt van, mert a szülők erről nem nyilatkoznak. A becslések alapján az iskolavezetők sokkal több tanulónál feltételezik a HHH helyzetet (az általános iskolában ez kb. 200 fő).

Kulturális intézmények

A Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár jelenleg Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzatának fenntartásában működik. A város legnagyobb kulturális intézménye, az egész megyére kiható tevékenységi körrel rendelkezik.

Mellette a Keresztury Dezső Városi Művelődési Központ, az Apáczai Csere János Városi Művelődési Központ és Könyvtár, a Magyar Művelődési Intézet megyei irodája, a Hevesi Sándor Színház, valamint a Göcsej Múzeum szolgálja a térségben élők művelődését.

Időskorú lakosság

A világ népesedését vizsgáló tanulmányok a Föld túlnépesedéséről írnak. Ezzel szemben szinte valamennyi európai országban a népesség csökkenésére és ezzel párhuzamosan öregedésére lehet számítani. Az idős korcsoportok száma és aránya az utóbbi években fokozatosan növekszik. Az Európa népességére vonatkozó, 2050-től 2060-ig terjedő előrejelző számítások azt mutatják, hogy legerőteljesebben a 15-64 év közötti korosztály létszáma fog csökkenni, csaknem 40 millió fővel, a 65 felettiiek száma pedig lineárisan, közel 64 millió fővel fog emelkedni. A demográfiai átrendeződés azt jelenti, hogy egyre nagyobb számban élnek emberek 65-70 éves kor felett, amikor is gazdasági teljesítőképességük csökken, s ezzel párhuzamosan a társadalom oldaláról jogosan elvárt gondoskodási igény szintjük változatlan vagy éppenséggel növekszik.

Magyarországon a csökkenő termékenységből és a magas szinten állandósuló halandóságból adódóan a népességfogyás egyre erőteljesebb, és csak részben ellensúlyozza a migrációból adódó népességnyereség. Sajnos a népesség száma 2010 júliusában 10 millió fő alá csökkent. A demográfiai folyamatok összességében a népesség öregedésének gyorsulását eredményezik.

Zalaegerszeg állandó lakosainak száma a 59.272 fő (2012-es év végén), amely az országos tendenciának megfelelően 2000. év óta kis mértékben évről évre csökken. Egyre több lesz az elmagányosodott időskorú ember.

Az időskorúak oktatási, tanulási ügye aktuális kérdés minden szempontból. A munka világából kiesetteknek esélyt jelenthet valamilyen típusú újrakezdéshez, a munkába visszatérni nem szándékozóknak a szűkebb és tágabb „világban” zajló változások követését, és az azokhoz való alkalmazkodás lehetőség kínálja. Az aktív öregedés teremti meg az idősebbeknek azt a lehetőséget, hogy az ifjabbakkal megosztva tapasztalataikat, tovább dolgozzanak és egészséges, független életet élve tevékeny tagjai legyenek a társadalomnak. Az időskori tanulás célja, hogy a harmadik korszakban, az önkitaljesítés és az alkalmazkodás elősegítése mellett az ismeretgyarapítás mentális tréningként szolgáljon. Ezáltal az öregedési folyamat lassítható, az egyén autonómiája tovább megőrizhető. Mindennek társadalmi haszna is van. A tanulóval új lehetőség nyílik a társadalmi életben való részvételre, a mentális egészség megőrzésére.

Az idős felnőttek a nem formális, informális tanulási lehetőségeket részesítik előnyben, szívesen választják a rövidebb, időben kötetlenebb tanfolyamokat. Idősebb korban erőteljesebb az igény a praktikus, rögtön hasznosítható ismeretek megszerzésére. A tanulási kedv megteremtéséhez legfontosabb az érdeklődésnek megfelelő témák meghirdetése. Az idősek számára vonzó programok gyakran a közművelődési intézményekben, könyvtárakban, múzeumokban, nonprofit, civil és érdekvédelmi szervezeteknél, egészségügyi intézményekben érhetők el.

Az idősek internethasználat, információs írástudás tekintetében heterogén csoport. Vannak olyan idősek, akik már „belenevelkedtek” az IKT korszakba, természetesnek veszik az informatikai eszközök használatát. Ők szívesen, gyakran és nagy rutinnal használják a legújabb információs technológiai újításokat, berendezéseket. Vannak olyanok, akik soha nem fogják használni a számítógépet, az internetet, elzárkóznak tőle. S vannak olyanok, akik valamilyen konkrét céllal lépnek a világhálóra, majd használóivá válnak. Találkozhatunk a kései kezdők csoportjával is, akik már túl vannak az információs technológiával való alapvető ismerkedésen, de lehetőség vagy érdeklődés hiányában tudásukat csak ritkán alkalmazzák. Az idősek számára tartott informatikai tanfolyamokkal szemben támasztott fontos elvárás, hogy az oktató tananyag legyen egyszerű, hétköznapi nyelven megfogalmazott, könnyen követhető és azonnal hasznosítható. Célunkat akkor érjük el, ha a tanulók képesek lesznek a megismert műveleteket személyes igényeik eléréséhez felhasználni.

Pacsa népessége, oktatási és kulturális helyzete

Pacsa Zala megye tizedik városa, 2009-ben kapott városi rangot. Jelenleg 1840 lelket számláló település, amelyről már 1251 óta vannak írásos feljegyzések.

Pacsa a Principális-csatorna völgyének keleti peremén terül el, a Zalai-dombságon. A település kelet-nyugati irányban keresztezi a 75-ös másodrendű főút, amelyre Nagykanizsa felől egy fontosabb, illetve több kisebb, a szomszédos településekkel összekötő mellékút kapcsolódik. Autóbuszok kötik össze Nagykanizsával, Zalaegerszeggel és Keszthellyel. Továbbá a környező településekről érkező járatok is ide tartanak.

A városban egy oktatási intézmény és egy városi nyilvános könyvtár működik.

A pacsai Általános Iskola három önkormányzat – Pacsa Nagyközség, Szentpéterúr és Zalaigrice Községek Önkormányzata - fenntartásában működik 8 évfolyammal, 12 osztállyal, 3 napközis és 2 tanulószobás csoporttal.

A településen 1950-től működik könyvtár. A település központjában kapott elhelyezést, a közelben iskola, óvoda is működik. A nyilvános könyvtárak jegyzékére 2000-ben került fel Nagyközségi Könyvtár Pacsa néven. A több mint 100 éves épületet 2008-ban sikerült felújítani a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács és Ügynökség pályázatán nyert 6,6 millió forint és mintegy 3 millió forint önkormányzati önrész segítségével. Pacsa 2009-ben kapta meg a városi címet, az intézmény új neve Városi Könyvtár lett. Egy évig még nyilvános könyvtárat működtetett, de 2010 végén a képviselőtestület arról hozott döntést, hogy kéri az intézmény törlését a nyilvános könyvtárak jegyzékéről. Így a könyvtár 2011. februárjától mozgókönyvtári szolgáltatóhelyként szolgálja az olvasóközönséget. 2013.tól a szolgáltatás átalakításával a Deák Ferenc Megyei és Városi könyvtártól rendelte meg a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer által nyújtott könyvtári ellátást. A tágas, 200 m²-es könyvtár több mint 10 000 kötet könyvvel, CD és DVD gyűjteménnyel, folyóiratokkal várja a térségi központ könyvtára olvasóit. 6 számítógépen internet szolgáltatást is biztosítanak.

A DFMVK helye és szerepe a megye kulturális életében

A könyvtár szolgáltatásai

Nyilvános könyvtári szolgáltatásai keretében mintegy 300 ezer dokumentumból álló gyűjteményének helyben használatát, kölcsönzését, könyvtárközi kölcsönzését kínálja használói részére. A könyvek mellett bekötött folyóiratokat, hangoskönyveket, hanglemezeket, CD- és DVD lemezeket gyűjt, feldolgoz, tárol és szolgáltat. Szakirodalmi tájékoztató szolgálatának keretében többek között témafigyelést, irodalomkutatást végez, bibliográfiákat és szakmai kiadványokat állít össze és közhasznú és helytörténeti információkat nyújt. Rendezvényeivel szolgálja az egész életen át tartó tanulást, önművelést, a szabadidő kulturált eltöltését, az irodalom és a könyvtár népszerűsítését. Könyvtári eszközeivel szorgalmazza közösségek létrehozását, biztosítja működésük feltételeit.

Segítséget nyújt a hátránnyal élők könyvtárhasználatában speciális eszközök és dokumentumok beszerzésével, házhoz szállításával. Tanfolyamok szervezésével segíti digitális írástudás megszerzését, az információs műveltség terjesztését, a hátránnyal élők felzárkóztatását. Online szolgáltatásokat fejleszt és biztosít a távhasználók számára.

Megyei szolgáltatások

Zala megye jellemzően aprófalvas településszerkezetű, amelynek meghatározó szerepe van abban, hogy a kistelepüléseken milyen formában valósul meg a könyvtári szolgáltatás. Az elmúlt 60 évben a falvakban szakma többféle ellátási formával kísérletezett: népkönyvtár, vándorkönyvtár, letéti rendszer, önálló községi könyvtár, művelődési autó, kiskörzeti ellátás, klubkönyvtár, többfunkciós intézmény, ellátórendszer, nyilvános könyvtárak, kistérségi mozgókönyvtári ellátás. 2013-tól ismét átalakult a kistelepülések könyvtári ellátása:

A megyében a Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár működteti a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszert (KSZR).

Célunk, hogy a kisebb településeken élők is hozzájussanak mindazokhoz a könyvtári szolgáltatásokhoz, amelyek a megyeszékhelyen, nagyobb városokban élőknek számára ma már természetesek: új könyvek, folyóiratok, információk, internethasználat, kulturált környezet, érdekes programok.

A kistelepüléseknek lehetőségük van arra, hogy a könyvtárellátási kötelezettségüket egy nagyobb, jól működő könyvtáron keresztül biztosítsák saját lakosságuk számára.

[Megállapodás](#) alapján [236 zalai település](#) kapcsolódott a KSZR rendszerhez, amelynek lényege, hogy a lakosság helyben, utaztatás nélkül hozzáférhessen a korszerű könyvtári szolgáltatásokhoz. Az ehhez szükséges könyvtárhelyiség (szolgáltatóhely) és személyzet biztosítása az önkormányzat feladata.

A megye kistelepülései számára nyújtott szolgáltatásokhoz csatlakozott Pacsa városi könyvtára is.

További szolgáltatások:

- ellátja a megyei kötelespéldányokkal, a digitalizálással, a gyűjteményét feltáró elektronikus katalógus építésével kapcsolatos feladatokat,
- szervezi a területén működő könyvtárak együttműködését,
- végzi és szervezi a megye nemzetiséghez tartozó lakosainak könyvtári ellátását,
- a települési könyvtárak tevékenységét segítő szolgáltatásokat nyújt,
- szervezi a megyében működő könyvtárak statisztikai adatszolgáltatását,
- végzi az iskolán kívüli könyvtári továbbképzést és szakképzést,
- megállapodás alapján igénybe vehető szolgáltatásokat nyújt a 64. § (3) bekezdésében megjelölt könyvtári szolgáltató helyen nyújtott könyvtári szolgáltatások megszervezéséhez a települési önkormányzatok számára,
- koordinálja a települési könyvtárak fejlesztését,
- koordinálja a települési könyvtárak minősítésének előkészítését,
- ellátja az Országos Dokumentumellátási Rendszerről szóló kormányrendeletben a szolgáltató könyvtár számára meghatározott feladatokat.

A projektben együttműködő intézmények

Pacsai Általános Iskola és Óvoda

A tanulók létszáma 274 fő. A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulók száma évről-évre nő, annak ellenére, hogy az osztályfőnökök és a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős folyamatosan figyelemmel kísérik tanulóink életkörülményeit.

Az oktatás és nevelés feladatait 23 pedagógus látja el, munkájukat pedagógiai asszisztens segíti. Az intézményben 100%-os a szakos ellátottság.

A tanórai és tanórán kívüli alkalmakban a pedagógus és a tanuló kapcsolatában az egyetemes emberi, erkölcsi értékek megismerésének, elfogadásának érdekében fáradozik az iskola.

Az iskolában időt biztosítanak a pihenésre, a gondolatok érlelődésére, a barátságok fenntartására, a mosolygós, kulturáltan vidám gyermeki viselkedés feltételeinek kialakítására.

Ugyanakkor az iskola azt egyénre szabott, oktatást is szem előtt tartja.

Pedagógiai programunkban kiemelt terület a tehetséges tanulókkal való foglalkozás, és a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása.

Az alapfokú oktatáson kívül integráltan oktatnak fogyatékos tanulókat (17), akik számára a fejlesztő foglalkozásokat gyógypedagógus, és fejlesztő pedagógusok tartják. A tanulók mintegy 35%-a cigány nemzetiségű. Számukra a tananyagba illesztve tanórai, illetve tanórákon kívüli foglalkozásokat tartanak, ahol a cigány népműveléssel és művészettel ismerkednek meg.

A gyerekek tartalmas szabadidő eltöltését segíti a könyvtár is, ahol az olvasás mellett számítógépen oktatászoftverekkel gyakorolhatnak is a gyerekek.

Az iskolában az 1980-as évek végétől folyik művészetoktatás. A Pálóczi Horváth Ádám Zeneiskola irányításával zongorázni tanulhatnak a diákok. A Táltos Tehetséggondozó Művészeti Iskola vezetésével pedig 2 tanszakon - kézműves és színjátszó – folytathatnak alapfokú tanulmányokat. A kézműves tanszacos tanulók kiállításokon mutatják be alkotásaikat, a színjátszó csoportok iskolai ünnepélyeken, egyéb programok alkalmával is megmutatják tehetségüket.

A hagyományos iskolai rendezvények közül kiemelkedik a Zenei Világnap alkalmából rendezett koncert, Mikulásváltó játékos sportvetélkedő, Mikulás-matek, "Advent fényei" művészeti vetélkedő, Egészség-megőrzési vetélkedő alsósoknak, Karácsonyi ünnepély, Farsang, Kulturális bemutató, Diáknapi, Gyereknapi, nyári tábor.

Az iskola működését segítő szervezetek: Diákönkormányzat, Szülői Munkaközösség, A "Pacsai Iskolásokért Alapítvány", Családsegítő Központ.

Az Általános Iskola, Óvoda és Kollégium Pacsa Integrációs Programja az intézménybe járó hátrányos helyzetű gyerekek integrációs képesség kibontakoztató felkészítésének pedagógiai feladatát az alábbi rendszer szerint szándékozik megvalósítani.

A képesség-kibontakoztató és integrációs program célja a szociálisan, kulturálisan és egyéni képességeik miatt hátrányos helyzetben lévő gyerekek felzárkóztatása, meglévő képességeik kibontakoztatása, újak kialakítása, fejlesztése integrált formában.

Tudatos pedagógiai munkával az alábbiakra törekszenek:

- Feltérképezésre kerül a hátrányos helyzetű tanulók csoportja,
- Biztosítja minden gyermek számára a lehetőséget képességei kibontakoztatásához
- Az előzetes, otthonról hozott tudást, kultúrát minden gyermek értéként képviselheti,
- Tudatosan figyeli és fejleszti a gyermekek interperszonális és csoportszociális készségeit is,
- A szülő, a család, (mint partner), résztvevője az iskolai folyamatoknak, erős a család- iskola- gyerek közötti kommunikáció,
- Együttműködő, elfogadó, előítéletek nélküli környezetben dolgozunk,
- Megvalósul az oktatás ügyében érintett intézmények szervezett, tudatos együttműködése,
- Az iskolai hatékonyság visszajelzésére tanulókövetést végzünk,
- Pedagógusaink állandóan gazdagítják az ebben felhasználható pedagógiai, módszertani repertoárjukat.

A tanulást segítő eszközök között fontos szerepe van kompetencia alapú oktatás bevezetésének. Az önálló tanulás fejlesztésének fontos eszköze a tanulók önálló – életkornak megfelelő – kreatív tevékenységére épülő foglalkozásoknak, szakköröknek, könyvtárhasználati óráknak.

Béke ligeti Általános Iskola, Speciális Szakiskola és EGYMI

Az intézmény 1964. szeptember 1-től működik önálló iskolaként. A jelenlegi épületben 1977. szeptember elsején kezdődött az oktató-nevelő tevékenység, korszerű eszközökkel folyhatott a munka, és a szakmai feladatok is folyamatosan bővültek. 1985-től a „kisegítő iskolai” jelleg az általános iskolai rendszer szerves része lett. Ekkor kapta az iskola a Béke Ligeti Általános Iskola nevet. 1988-tól szervezték meg az általános iskola mellett a speciális szakiskolai képzést. 1998-tól a speciális szakiskola 4 évfolyamos. A 9-10. osztályban a közismereti tárgyak tanítása mellett szakmai előkészítő és alapozó oktatás, a 11-12. osztályban szakmai képzés folyik.

Az iskola tanulóinak számát (216 fő) figyelembe véve rendkívül magas a hátrányos (44 fő) és a halmozottan hátrányos helyzetű (29 fő) tanulók száma. A két csoport együttesen a tanulók 34%-a. A csoporton belül magas a HHH tanulók aránya (40%).

Az egyes évfolyamok adatait pedagógiai szakaszokra bontva kitűnik, hogy az 1-4. osztályban a legmagasabb (50%) a HH tanulók aránya (kiemelkedően magas a 4. évfolyamon, 70 %). A felső tagozaton (5-8. osztály) 39 %, a speciális szakiskolában (18 %).

Ennek elsődleges oka az, hogy alsó tagozaton a hátrányos helyzettel járó kedvezmények igénybevétele miatt egyértelműbb a kiválasztás. Felső tagozaton és főleg a speciális szakiskolában szubjektívabb a kritériumok alkalmazása. Ha az egyes osztályokban vizsgáljuk a HH és HHH tanulókat, láthatjuk, hogy ott kedvezőbb a helyzet, ahol lehetőség volt osztályok bontására (pl. 3. osztály, 6. osztály, szakképzés).

Az intézmény alapfeladata a tanulásban és értelmileg akadályozott tanulók nappali rendszerű, általános műveltséget megalapozó nyolc évfolyamos iskolai nevelése, oktatása. Kiegészítő tevékenysége a speciális szakiskolai képzés, a készségfejlesztő speciális szakiskolai képzés, valamint a szakszolgálat és szakmai szolgáltatás.

Általános iskolai feladatok

Az általános iskolába járó enyhe fokban értelmi fogyatékos/tanulásban akadályozott tanulók oktatása- nevelése az intézmény tevékenységének legfontosabb területe. A tanulók jelentős része kb. 160 fő (72%) jár ebbe az iskolatípusba. Az osztályok száma 9, ebből 4 alsós, 5 felsős. A napközis csoportok száma 7, a tanulók döntő része igénybe is veszi. A többi osztályban tanulószobai foglalkozást igényelhetnek a tanulók.

Speciális szakiskolai tevékenység

Az ide járó tanulók száma jelenleg 93 fő. Négy évfolyamon /9-12/ folyik a képzés. Jelenleg a 9-10. évfolyamon négy osztály, a 11-12. évfolyamon pedig öt szakmai csoport működik.

Az értelmileg akadályozott tanulók oktatása, nevelése

Jelenleg az iskolában 25 fő tanul. Közülük általános iskolás 15 fő, speciális szakiskolás 10 fő. Mint a beiskolázási adatokból is látható az ide járó tanulók száma alacsony, ezért kiscsoportos foglalkozás keretében látjuk el őket. Társadalmi és szülői igény esetén a csoportok száma növelhető. Szükség esetén a készségfejlesztő speciális szakiskolában munkára, életre való felkészítés is tervezhető a 11-12. osztályban.

Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Célcsoportjai:

- ♣ logopédiai ellátásra és speciális fejlesztésre szoruló gyermekek az óvodában,
- ♣ sajátos nevelési igényű tanulók a többségi iskolákban,
- ♣ az óvodákban és a többségi iskolákban dolgozó gyógypedagógusok,
- ♣ a gyermekekkel napi kapcsolatban lévő óvónők, pedagógusok (tanítók, nevelők),
- ♣ szülők, gondviselők.

Feladatai:

Általános segítő tevékenységek:

- ♣ pedagógiai szakszolgálat: logopédia, konduktív pedagógia, gyógytestnevelés,
- ♣ pedagógiai szakmai szolgáltatás: szaktanácsadás, képzés, továbbképzés.

Az integrált nevelést felvállaló többségi általános iskoláknak szánt segítő tevékenységek:

dyslexia-prevenációs szűrővizsgálat elvégzése; bemutató órák tartása a sajátos nevelési igényű tanulókkal foglalkozó tanárok részére; fejlesztési tervek készítésénél segítségnyújtás; vizsgalapok készítése, vizsgáztatás; az iskola szakmai könyvtárának olvasótermi használata, fénymásolási lehetőség; gyógypedagógiai tanácsadás; szakmai továbbképzések szervezése; javaslat tantervek, tanmenetek kiegészítésére, átdolgozására, speciális tanterv ajánlása; hatékony olvasás-írás tanítási módszerek elterjesztése.

Szolgáltatási formák gyermekek részére:

pedagógiai diagnosztikai vizsgálatok részképesség- zavarok kiszűrésére; segítségnyújtás személyre szóló speciális fejlesztő programok, terápiák kidolgozásában; egyéb megsegítés szükségessége esetén megfelelő szakemberhez irányítás; rehabilitációs órák tartása a fogyatékoság típusának megfelelően.

A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység:

Az iskola fontos nevelési célja az, hogy szűkebb és tágabb környezetükben tájékozódni képes, ahhoz jól alkalmazkodni tudó embereket neveljenek. A speciális nevelési szükségletű fiatal minél jobban tud tájékozódni természeti és társadalmi környezetében, annál nagyobb az esélye arra, hogy önálló életvitelre legyen képes. Ehhez elengedhetetlenül fontosak az iskolás korban megszerzett képességek, az elsajátított ismeretek, tájékozottság a természet és a társadalom legfontosabb összefüggéseiről, törvényszerűségeiről, melyek a mindennapi életben történő eligazodáshoz szükségesek, és egyben a társadalmi integráció fontos feltételei.

Az iskolai nevelési modell az önmagáért és a környezetéért felelős személyiségeket állítja középpontba, akik képesek kapcsolatokat építeni és fenntartani. A testi-lelki „egészség” (teljesség) minden tevékenységünk alapja, az ember életének legfontosabb része. Olyan értékrend mentén kell gondolkodnunk, amikor a gyermekek között a szeretet, az együttműködés, a bizalom és a teljesítményértékek betöltik emberformáló hatásukat.

A pedagógiai munkát szakmailag jól képzett, megfelelő tapasztalatokkal és végzettséggel rendelkező nevelők - gyógypedagógusok, szaktanárok, gyermekfelügyelők - látják el, akik a speciális nevelési szükségletű tanulók nevelését tekintik élethivatásuknak.

Zrínyi Miklós Gimnázium – Arany János Tehetséggondozó osztály

1895-ben alapították a város legrégebbi gimnáziumát. 1950-ben négyosztályos gimnáziummá alakult, s megindult az esti felnőttoktatás. Ebben az évben vette fel Zrínyi Miklós, a költő és hadvezér nevét. A gimnáziumi osztályok mellett szakközépiskolai csoportok is indultak. 1966-tól orosz-német nyelvi, majd matematika-fizika tagozatos osztályokat is szerveztek. A 70-es évek közepén az elsők között csatlakozott az iskola a fakultatív rendszerű oktatás kísérletéhez. Ezzel együtt újra tiszta profilú gimnáziummá alakult. Speciális tagozatú osztályok indultak matematikából, németből, angolból. Bővült a fakultatív tárgyak köre, lehetővé vált a szabad idegennyelv-választás. A gimnázium sokirányú, eredményes munkáját 1980-ban "Pro Urbe" kitüntetéssel ismerte el Zalaegerszeg városa. 1996-ban a Zala Megyei Önkormányzati Közgyűlés pedagógiai nívódíjat, Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata pedig a város aranycímerét és emléklapját adományozta az iskolának. A továbbtanulás szempontjából országosan a legjobb gimnáziumok között van.

Az Arany János Tehetséggondozó Programot (továbbiakban Program) 2000-ben indította el a Kormány. A Program létrejöttének háttérében azok a szociológiai felmérések álltak, amelyek szerint a különösen népszerű egyetemi karokon – mint a jogi, közgazdasági, orvosi csupán másfél százalékra tehető az ötezernél kevesebb lélekszámú településről származó hallgatók aránya. A Program létrejöttét meghatározta, hogy a közoktatás egyik legfontosabb feladata hozzájárulni a társadalmi esélyegyenlőtlenségek mérsékléséhez.

A Program az iskolát a társadalmi mobilitás kitüntetett intézményének tekinti, amelynek meghatározó szerepe van abban, hogy a társadalmi előrejutást minél inkább a tanuló tehetsége, szorgalma, ne pedig családja anyagi helyzete, szülei foglalkozása vagy éppen lakhelye határozza meg.

A Program alapelve, hogy minden tanuló – függetlenül az adott település földrajzi és anyagi helyzetétől – a társadalmi felemelkedés esélyét biztosító képzést kapjon.

A Programban kulcsszerepük van a kiemelkedő képzést nyújtó középiskolák mellett a kollégiumoknak is, hiszen a kistelepüléseken vagy a kedvezőtlen körülmények között élő fiatalok számára a kollégiumokon keresztül vezet az út a versenyképes tudás megszerzéséhez.

A projektek az Európai Unió támogatásával valósulnak meg.

A Program indulásakor az 5000 fő alatti települések diákjai számára volt nyitott, majd 2003-ban a kistelepülési – de nem feltétlenül egyéni szociális – hátrányok leküzdése helyett az egyéni szociális – de nem feltétlenül kistelepülési – hátrányok csökkentésére került a hangsúly. (Azaz 2003 óta nagyobb településekről is bekerülhetnek diákok, de csak hátrányos helyzetűek kerülhetnek be.) A program elnevezése is ekkor változott meg, és lett a „Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programja”.

A 9. évfolyam legfontosabb pedagógiai feladata a diákok alapos megismerése, a tehetséggondozáshoz szükséges légkör, értékrend, beállítódások és ismeretszerzési technikák kialakítása, majd megszilárdítása, valamint a hozott tanulmányi, műveltségi és szokásrendi hátrányok csökkentése. A pedagógiai eszközök mellett - a családi, környezeti háttér ismeretében – személyre szóló szociális segítséget nyújt a Program a tanulók szocializációját hátráltató anyagi nehézségek ellensúlyozására. (Például: tankönyv, taneszköz, étkezési, utazási és ruházkodási támogatások stb. rendszere.)

A képzés ötéves, egy előkészítő évfolyammal kezdődik. Mindegyik évfolyamon kiemelt szerepet kap a matematika, informatika, a magyar nyelv és irodalom, illetve az idegen nyelv oktatása. A diákok tanulását és lelki fejlődését segítik a tanulásmódszertannal, önismerettel és kommunikációs készség fejlesztésével foglalkozó tanórák.

A program keretében kollégiumi elhelyezést kapnak a diákok. Minden hónapban egy hétvégét színházlátogatással, kirándulással, kézműves foglalkozással töltenek. Több országos rendezvényen is lehetőségük van részt venni (diákkonferenciák, sportnapok, művészeti bemutatók, külföldi cserekapcsolatok stb.). A támogatás révén ingyenes az ECDL-vizsga, a jogosítvány, a nyelvvizsga, a kirándulások, ill. ösztöndíjban is részesülnek a részt vevők.

A jelentkezők közül az ambiciózus, törekvő, életükön változtatni akaró, a tudás megszerzéséért tenni kívánó, szorgalmas diákok kapnak lehetőséget. A velük foglalkozó pedagógusok speciális továbbképzésben vesznek részt.

Öveges József ÁMK, Zalaegerszeg

Zalaegerszeg egyik városrészében, András hidán található. 1883 óta működik a településen iskola. 1984-ben vették fel Öveges József fizikus professzor nevét.

1998 augusztusától általános művelődési központként működik. Nyolc évfolyamos általános iskola (minden évfolyamon két osztály), négy csoportos óvoda és művelődési központ alkotja a többfunkciós intézményt.

Beiskolázási körzete a falusias jellegű családi házas nyugati városrészek, valamint az iskolájukat vesztett, városhoz közel eső falvak.

Az iskola pedagógiai programja az idegen nyelvre, az informatikára és a testi nevelésre helyezi a hangsúlyt. Az első évfolyamon az úszás és néptáncoktatás, a harmadik évfolyamtól kezdődően az emelt szintű nyelvtanulás, később az informatika tanulása kerül előtérbe. Az ÁMK keretein belül érdeklődési körök (túzzománc, társastánc, aerobik, színjátszókör, hagyományőrző csoport, ugrókötel) biztosítják a tanulóknak a szabadidő tartalmas eltöltését.

Érdeklődési köreik (matematika és magyar nyelv és irodalom szakkör) segítik a tanulók felkészítését a továbbtanulásra.

Fejlődési lehetőséget kínálnak a kiváló adottságú, a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeknek is. Az integrált oktatás keretében látás-, beszéd- és hallásfogyatékos tanulók járnak az intézménybe, gyógypedagógus segítségével biztosítják számukra a kellő fejlesztést.

Az iskolában a tanulók teljes személyiségének fejlesztése, valamint a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése a legfontosabb pedagógiai feladat.

A beilleszkedési, magatartási nehézséggel összefüggő pedagógiai tevékenység:

- Fontos szerepet szánunk a megelőzésnek, amelynek alapja a megfelelő iskolai légkör (szeretetteljes, vidám, elfogadó).
- Törekedni kell a nyugodt, kiegyensúlyozott, határozott, következetes, kiszámítható nevelői magatartásra.
- Pozitív tulajdonságok, képességek felkutatása, továbbfejlesztése, ezek elismerése. A biztatás legyen viselkedésünk alapelve.
- Közös, kedvelt tevékenységek szervezése.
- Az öröm, játék fontosságának kiemelése.
- A tanulók véleményalkotásra készítése.
- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése.
- A bukás miatt többször közösséget váltó, iskolai kötődéssel nem rendelkező gyerekekre külön odafigyelés, egyéni bánásmód, egyéni fejlesztés (fejlesztési terv alapján, differenciálás alkalmazása).
- Meg kell tanítani a gyerekeket arra, hogy célirányosan tervezzenek, szervezzenek, szabályokat alkossanak, elfogadjanak és betartsanak. A logikus következmények megértése segítségükre lehet különleges viselkedésmódok korrigálásában.
- A tanulóknak levő feszültség oldása drámapedagógiai módszerekkel.
- Az önértékelés lényegének megtanítása, hogy saját szükségleteiket és vágyaikat ki tudják elégíteni anélkül, hogy ezzel másoknak ártanának.
- Családlátogatások, családi fogadóórák, beszélgetések alkalmával a családok nevelési gondjai megoldásának segítése.
- Fejlesztő foglalkozások a nevelési tanácsadó és a rehabilitációs bizottság szakmai ajánlása alapján.

Az intézményben működő könyvtár állománya a József Attila Városi Könyvtár által kihelyezett letéti állomány. Gyarapítása a pedagógusok javaslata alapján történik, több eszközt és programot is a könyvtár biztosít.

A tanulók száma: 356 fő

Hátrányos helyzetű: 57 fő (16%)

Halmozottan hátrányos helyzetű ebből: 0 fő (0%)

A kompetenciamérések szövegértésre vonatkozó adatai:

6. évfolyamon: 1512 (országos átlag: 1465)

8. évfolyamon: 1570 (országos átlag: 1577)

Landorhegyi Általános Iskola, Sportiskola, Zalaegerszeg

Az intézmény a város legnagyobb iskolája.

A landorhegyi városrész jellemzően előregedett, a lakók többsége nyugdíjas korú. A megüresedett lakásokat a kevésbé jómódúak vásárolják, a tehetősebb családok frekvenciáltabb helyekre költöznek. Ezáltal az idejárók gyerekek közül a legnagyobb számban vannak a családi körülmények és a szociális helyzet alapján hátrányos helyzetűek. A problémák közül a leggyakoribb az agresszív viselkedés, a figyelem és koncentráció hiánya, hiányos táplálkozás, elhanyagolt higiéné és öltözet. Ezenkívül itt csapódik le a szűkülő munkaerőpiac miatti migráció: az ország keleti feléből ideköltözők, a vándorló életmódot folytató szülők gyerekei nemcsak problémásak, hanem az alacsony iskolázottság, nehéz életkörülmények miatt a szülőkkel való együttműködés is számos nehézségbe ütközik. A tanulók az előbbieken túl beilleszkedési zavarokkal is küzdenek.

A városrészben csecsemőotthon is működik, ahol a tartósan vagy átmenetileg állami gondozásba vett gyerekek növekednek 18 éves korukig. Általános iskolai életkorukban az itt lakók is ebbe az intézménybe járnak. Gyakori közöttük az érzelmileg sérült, befelé forduló, nehezen kommunikáló tanuló.

A tanulói létszám: 581 fő

Hátrányos helyzetű: 128 fő

Halmazottan hátrányos helyzetű: 10 fő

A hátrányos helyzetűek felzárkóztatása és a kimagasló tehetségek gondozása egyaránt jellemzi az iskola pedagógiai törekvéseit. Az iskola sportiskola jellege a speciális osztályokban segíti a fegyelem, rendszeresség, önuralom, csoporthoz való tartozás, alkalmazkodás kialakulását a gyerekekben. A mozgásra szolgáló terek és a sportolási lehetőségek rendelkezésre állnak a nem sportosztályok számára is.

A hátrányos helyzetűek felzárkóztatása egyéni és kiscsoportos formában, tanórán túli foglalkozásokon valósul meg: differenciáltan gyógypedagógusok és fejlesztő pedagógusok foglalkoznak az egyes, tanulást és fejlődést gátló tényezők kezelésével. A tanórákon is csoportos módszerek alkalmazására van szükség, hogy a lemaradók felzárkózhassanak.

Könyvtárunkkal együttműködésben, korábbi TÁMOP pályázat segítségével megalakult a Mesebolt elnevezésű program, amelyben irodalmi művek drámapedagógiai módszerekkel történő feldolgozásával kis csoportokban érzelmi problémáik feldolgozásában segítettük a hátrányos helyzetű tanulókat. A könyvtár egyéb lehetőségeinek megismertetésével, olvasótábori programunkba való bevonásukkal is segítettük, hogy minél több pozitív támpontot találjanak.

Belvárosi Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola
Dózsa György Tagiskola, Zalaegerszeg

2003-ban a Dózsa és a Petőfi iskola Belvárosi Általános Iskola néven egyesült.

Az emelt szintű idegen nyelvi képzés, valamint a nívócsoportos matematika oktatása mellett a 2009/2010-es tanévben valósult meg az angol két tanítási nyelvű képzés bevezetése. Az intézmény hivatalos neve ettől kezdve: Belvárosi Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Dózsa György Tagiskola.

A tagintézmény szakmai önállósággal rendelkezik. 8 évfolyamos általános iskolai nevelést folytat.

Elődje a város legrégebbi iskolája 1846-tól működött. Az iskola a város főteréhez közel, a belvárosban található. Tanulóinak száma jelenleg 544 fő.

Nevelőmunkájában kiemelt szerepet kap mind a felzárkóztatásra szoruló, mind a kiemelkedő képességű tanulókkal való egyéni foglalkozás. A szociális hátrányokkal küzdő, illetve az átlagosnál jóval gyengébben teljesítő tanulók fejlesztő és felzárkóztató foglalkozásokon vesznek részt.

A tehetséggondozás az emelt óraszámú angol és német nyelvi képzésben valamint a nívócsoportos matematika oktatásában nyilvánul meg.

Az általános tanterven túl egyéni képességük, terhelhetőségük, érdeklődésük figyelembe vételével plusz feladatokkal ösztönzik az átlag fölé emelkedésüket. A versenyekre való kiscsoportos és egyéni felkészítés illetve a szakkörök alkalmával is a tehetségek fejlesztése a cél. Az iskolai könyvtárban az egyéni érdeklődésnek megfelelő önálló ismeretszerzésre nevelést alapozzák meg.

Az általános tanterv szerint tanuló diákok számára alapképzést nyújtanak, amelyek a további ismeretszerzéshez szükségesek. Cél az átlagos követelményszinten belül minél megfelelőbb eredmény elérése. Alapot biztosít a tanulók szakmai továbbképzéséhez, képességeiknek leginkább megfelelő továbbtanulási lehetőségek kiválasztásához. Az ismeretszerzési készség és érdeklődés megalapozása a feladat.

Nagy figyelmet fordítanak arra, hogy a szociális hátrányok, magatartási problémák, gyenge tanulmányi eredmények alapján hátrányos helyzetű tanulókat nagyobb odafigyeléssel, az egyéni képességek és körülmények figyelembe vételével neveljék és oktassák.

Cél a minimum követelmények elsajátítása, a nyolc osztály elvégzése. Minél kevesebb legyen körükben a tanévvesztés, illetve ne hagyják el az iskolát idő előtt. Lehetőségük legyen továbbtanulásra valamilyen formában.

Felzárkóztató foglalkozásokon, korrepetáláson vesznek részt a tanulók, amely beépül az iskolai napirendbe. Velük fejlesztő pedagógusok is foglalkoznak.

Mindegyik képzési forma esetében az iskolai könyvtár használatára ösztönzik a tanulókat.

Közösségi és szabadidős rendezvényekkel segítik a gyerekek egészséges személyiségfejlődését, iskolához való kötődését, a társadalmi szerepvállalásuk megalapozását.

Nevelési programjával az iskola felkészíti a tanulókat az egész életen át tartó tanulásra.

Az eltérő családi mikrokörnyezetből fakadó egyenlőtlenségek kezelése, az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése az egyik legnehezebb feladata a pedagógusoknak.

Az egyenlő esélyek biztosítása érdekében együttműködnek a gyermekvédelmi és családsegítő szolgálatok munkatársaival.

A kommunikációs, tanulási, szövegértési és gondolkodási kompetenciák fejlesztése alapvető fontosságú, amelyben bármely szervezettel való együttműködés gyümölcsöző lehet.

A tanulási készségek kialakítása, a viselkedéskultúra fejlesztése, az egészséges életmódra nevelés a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő módszerekkel történik.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált fejlesztése összetett feladat, az ép tanulókra tett szociokulturális hatása miatt a tolerancia fejlesztésének sajátos eszköze lehet.

A gyermekek hátrányos helyzetének okai:

- ⤴ Kedvezőtlen anyagi körülmények a családban
- ⤴ A szülők alacsony iskolázottsága, a kultúra és a tudás lebecsülése
- ⤴ Helytelen nevelési módszerek
- ⤴ Érzelemszegény kapcsolatok
- ⤴ A szülők nem megfelelő életvitele
- ⤴ Árvaság, válás
- ⤴ Munkanélküliség a családban

Az iskola nevelési programja nagy hangsúlyt helyez a környezeti nevelésre és a számítástechnikai képzésre is.

A tantárgytól független fejlesztési célok között kiemelt az olvasáskészség fejlesztése, mint a felnőtt életre való felkészülés egyik komplex eszköze.

A szövegértési és szövegalkotási kompetenciák:

olvasástechnika, értelmező olvasás, szövegelemző műveletek: adatkiemelés, összefüggések felismerése, következtetés, véleményalkotás, lényeglátás képességeinek fejlesztése alapvető fontosságú.

A tanulók száma: 544 fő

Hátrányos helyzetű: 82 fő (15%)

Halmozottan hátrányos helyzetű ebből: 4 fő (0,7%)

Szövegértés az országos kompetenciamérés tükrében

6. évfolyamon: 1519 (országos átlag: 1465)

8. évfolyamon: 1616 (országos átlag: 1577)

Kertvárosi Általános Iskola Liszt Ferenc Tagiskola, Zalaegerszeg

A Liszt Ferenc Általános Iskola 1972-ben épült a Kertvárosban. 2003 óta a Eötvös József Általános Iskolával egyesülve a Kertvárosi Általános Iskola tagintézménye, szakmai önállóságot élvez.

Jelenleg nyolc évfolyamon két párhuzamos osztállyal működik országosan is egyedi formában.

Az ének-zene-mozgásművészeti osztályban folyó képzést igényes zenei hagyományokra építették. Az emelt szintű ének-zene tanításon túl a tanulók órarendi keretben szerezhettek jártasságot a néptánc és a modern tánc területén. Ebben az osztályban a német nyelv tanulása ajánlott. Így lehetőség nyílik felső tagozatban a nívócsoportos oktatásra, megkönnyítve a középiskolai nyelvválasztást. Ez az osztály városi beiskolázású. Az angol-informatika irányultságú osztály sajátossága, hogy az informatika oktatás az első osztályban indul. Nyolcadik osztály végéig a tanulók ECDL Start vizsgabizonyítványt szerezhhetnek. Az angol nyelv tanítása harmadik osztályban kezdődik. Felső tagozatban a nyelvi képzés a nívócsoport számára heti 5 órában folytatódik, biztos alapokat nyújtva a középiskolai emelt szintű képzéshez.

Kiemelkedő eredményeket érnek el a tanulók évről-évre: tanulmányi versenyeken (anyanyelv, matematika, idegen nyelv); művészeti versenyeken (vers- és prózamondás, népdaléneklés, moderntánc); sportversenyeken (torna).

Az iskolában kiemelt szerepet kap

- ▲ a személyiségfejlesztés
- ▲ a műveltség, szilárd, biztos alapismereteinek megszerzésének igényére
- ▲ a reális önismeretre, az önértékelés kialakítására
- ▲ a kitartó tanulásra és munkára
- ▲ az önállóságra, az önálló ismeretszerzés igényének, szokásainak kibontakoztatására való törekvés és nevelés.

Mindebben együttműködésre törekszik a szülőkkel, a családokkal.

Az integrált nevelés itt is jelen van, de évente csak néhány tanulót érint.

A hátrányos helyzetűekkel való foglalkozás valamint a tehetségek számára versenyen való részvétel lehetősége egyaránt jelen van az intézmény pedagógiai programjában.

A tanulók száma: 398 fő

Hátrányos helyzetű: 46 fő (%)

Halmozottan hátrányos helyzetű ebből: 3 fő (%)

A kompetenciamérések szövegértésre vonatkozó adatai:

6. évfolyamon: 1578 (országos átlag: 1483)

8. évfolyamon: 1645 (országos átlag: 1583)

A több éves adatok azt mutatják, hogy a szövegértés szintje egyre csökken – illetve a tanulók 18%-a alapszint alatt teljesít.

Megállapítások

Az iskolák diákjai körében a szövegértésre fókuszálni, annak fejlesztési lehetőségeit kipróbálni minél sokoldalúbb eszközökkel - egyik legfontosabb feladatunk. A mindennapi életben való eligazodás, a tanultak készségi szinten történő alkalmazása, a különböző élethelyzetekben való alkalmazására való felkészítés érdekében az iskolán kívüli közösségi szintek tudnak a legtöbbet tenni. A családdal és a pedagógiai törekvésekkel való szoros kapcsolattartás elengedhetetlen, ugyanakkor az egyéni motiváció a könyvtárosokkal, könyvtári programokkal kialakított kötődés során lehet a legerősebb. A kulturálisan hátrányos helyzetű gyermekek esetében a családi háttér számára is fontos fejlődési lehetőséget kínálnak a könyvtári programok.

A kistélepléseken élő diákok számára a könyvtárak kulturális-ellátási kapcsolatai a helyi polgármesterekkel, jegyzőkkel, hivatalokkal meghatározó lehet.

Az időskorúak, alacsony iskolázottságú felnőttek számára kínált, felzárkóztató jellegű képzések mellett a kapcsolati kötődés, mint motiváció hosszabb távon is a könyvtár használói körébe vonzhatja a rászorulókat.

3. FEJÉR GYÖRGY VÁROSI KÖNYVTÁR

Keszthely népessége, oktatási és kulturális helyzete

Keszthely város állandó lakónépessége 2012. január 1-jén összesen 20895 fő (melyet a népszámlálás végleges adataiból továbbvezetett adatként számítanak). A születések száma az elmúlt évtizedek csökkenő tendenciája mellett 1998-tól stagnál, az utóbbi évtizedben évente átlagosan 160 gyermek születik Keszthelyen.

Keszthely oktatási struktúrája szinte teljesnek tekinthető, a város a térségben meghatározó oktatási kapacitással rendelkezik, mind az alapfokú, mind a közép- és felsőfokú képzés tekintetében. A közszolgáltatások elérhetőségét vizsgálva megállapítható, hogy Keszthelyen a közoktatási intézményi feladatok túlnyomó többsége helyben megtalálható, a közoktatási szakszolgáltatási feladatok esetében a gyógypedagógiai tanácsadás, míg a korai fejlesztés és gondozás, továbbá a nevelési tanácsadás is városunkban található.

A Fejér György Városi Könyvtár tevékenységi területét nem csak Keszthely városára, hanem a tágabb értelemben vett kistérségre, az aprófalvas településszerkezetű Keszthelyi és Hévízi Kistérség teljes területére értelmezi.

A Kistérség egészét vizsgálva látható, hogy a települések közül

- 10 településen működik óvodai ellátás (összesen 16 feladat-ellátási hely, az óvodába beregisztrált gyermekek száma a kistérség egészét tekintve 1018 fő)
- 8 településen működik általános iskola (összesen 2739 tanulóval)

Bár Keszthely nem tartozik a hátrányos helyzetű települések közé, de a kistérséghez tartozó 16 település közül 4 területfejlesztési szempontból kedvezményezett (7/2003. Korm. rendelet szerint), és van 4-4 társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott település és az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott település, melyek ellátási központja Keszthely város. Keszthely szerepel a 40%-ot meghaladó HH gyermeket ellátó iskolával rendelkező települések listáján.

A 2011/2012. tanév kompetenciamérésének eredménye a Keszthelyi térségben szövegértés tekintetében:

Évfolyam	Keszthely átlag	Zala megye átlag	Országos átlag
6. évfolyam	1509	1492	1461
8. évfolyam	1611	1586	1559
10. évfolyam	1599	1618	1572

A FGYVK helye és szerepe Keszthely város kulturális életében

A könyvtár szolgáltatásai

A könyvtár ellát városi és területi feladatokat. Ingyenes szolgáltatások: könyvtárlátogatás, helyben használat, az állományfeltáró eszközök használata, információnyújtás, rendezvények. Térítéses szolgáltatások: kölcsönzés, előjegyzés, hosszabbítás, könyvtárközi kölcsönzés, számítógép-használat, nyomtatás, szkennelés, fénymásolás, irodalomkutatás, bibliográfiák összeállítása. KSZR keretében 3 kistérségi társulás 30 településen biztosít ellátást. 4 település nyilvános könyvtára számára szerzeményez, ill. rendezvényeket szervez. A megyei könyvtár megbízásából további 3 nyilvános könyvtárnak nyújtunk módszertani segítséget.

Eszközellátottság:

48 számítógép fogadására alkalmas, 100 Mbit/s sebességű csillag topológiájú belső hálózat. 4 Mbit/s sebességű, szélessávú mikrohullámú internet-hozzáférés. 10 felhasználós Textlib IKR, amelyet linux szerver szolgál ki, ez webservert is. 17 nyilvános internetes számítógép, nyomtatók, fénymásoló, projektorok, szkennerek. A speciális igényű olvasókat segítő eszközök: felolvasó és nagyító készülék, képernyőnagyító szoftver, Braille-nyomtató és – kijelző, a könyvtár két pontján lefektetett indukciós hurok. A könyvtár állománya 99%-ban elektronikusan feltárt.

Az intézmény könyvtári alapfeladatai mellett Európai Unió támogatásból már korábban is valósított meg programokat:

- TIOP-1.2.3-08/1 Könyvtári szolgáltatások összehangolt infrastruktúra fejlesztése – „Tudásdepó Expressz”: segítségével a könyvtár képzési szerepének erősítése és az élethosszig tartó tanulás feltételeinek megteremtése érdekében egy modern oktatóterem kialakítására került sor, ahol ingyenes tanfolyamok keretében lehetővé vált a könyvtárhasználók, különös tekintettel a hátrányos helyzetben lévők digitális és információ-keresési készségeinek fejlesztése.
- TÁMOP-3.2.4-08/1 A könyvtári hálózat formális és informális képzési szerepének erősítése az élethosszig tartó tanulás érdekében. – „Tudásdepó Expressz”: a projekt segítségével megkezdődött a térség oktatási intézményeivel való együttműködés elmélyítése. A város 5 középiskolájában 11. és 12. évfolyamos tanulók számára szerveztek képzéseket e-közigazgatás, illetve információforrások az interneten témakörökben, könyvtári órák keretében. Speciális nevelési igényű tanulók számára drámapedagógiai foglalkozássorozatot bonyolítottak le.

Keszthely közoktatási intézményeiben elérhető szövegértés-fejlesztő foglalkozások:

Alapfokú képző intézmények:

- Csány-Szendrey ÁMK: Teljes tanórai lefedettséget biztosító kompetencia alapú oktatás - szövegértés-szövegalkotás. Az intézmény pedagógiai programja alapján a felső tagozaton az önálló szövegfeldolgozás, szövegértés erősítése valamennyi tantárgy keretén belül kiemelt szerepet kap. A TÁMOP 3.1.4-es pályázatában a szövegértés- szövegalkotás tantárgyban vállalta a műveltség-területek tantárgyi bontás nélküli oktatását, mely az 5. osztályban valósult meg. Éves órakeret felosztása szövegértés-szövegalkotás: 8 óra/2 hét (37 hét = 148 óra)
- Egry József Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény: Teljes tanórai lefedettséget biztosító kompetencia alapú oktatás - szövegértés-szövegalkotás az intézmény pedagógiai programja alapján a 2011/2012 tanévben 1-7. osztály számára valósult meg. Az önálló szövegfeldolgozás, szövegértés erősítése valamennyi tantárgy keretén belül kiemelt szerepet kap.
- Életfa Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola: pedagógiai programjában kiemelt szerepet kap a szövegértés-fejlesztés.
- Ranolder János Római Katolikus Általános Iskola: Alsó tagozatban magyar szakkör, fejlesztő és felzárkóztató tanórák keretében, felső tagozatban fejlesztő tanórák keretében valósul meg.
- Zöldmező Utcai Általános Iskola, Diákotthon, Speciális Szakiskola: Nincs tanórán kívüli szövegértés-fejlesztő foglalkozás. Az elérhető szakkörök: atlétika, furulya, újságíró, kézműves, futball, hagyományörző szakkör, illetve énekkar. Az iskolában minden tanuló speciális nevelési igényű, így az iskola nem vesz részt az országos kompetenciamérésben.

Középfokú képző intézmények:

- Asbóth Sándor Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium: Teljes tanórai lefedettséget biztosító kompetencia alapú oktatás - szövegértés-szövegalkotás kulcskompetencia területen, az intézmény pedagógiai programja alapján a 9-10. évfolyamon.
- Farkas Edit Római Katolikus Szakképző Iskola és Kollégium: Nincs tanórán kívüli szövegértés-fejlesztő foglalkozás. Az iskolában nagyarányú a speciális nevelési igényű tanulók képzése.
- Közgazdasági Szakközépiskola: Teljes tanórai lefedettséget biztosító kompetencia alapú oktatás - szövegértés-szövegalkotás kulcskompetencia területen, az intézmény pedagógiai programja alapján.

- Nagyváthy János Szakközépiskola és Kollégium: Az intézmény tanterve alapján az anyanyelvi kommunikáció, szövegértés-fejlesztés az alaptanterv kiemelt területe.
- Vajda János Gimnázium: A helyi tanterv kulcskompetenciái között szerepel az anyanyelvi kommunikáció. Az iskola emelt szintű magyar és idegen nyelvi képzést biztosít.
- Vendéglátó, Idegenforgalmi, Kereskedelmi Szakképző Iskola és Kollégium: A helyi tantervben a beszédészlelés és beszédmegértés, a verbális figyelem és emlékezet intenzív fejlesztése, az olvasásértés fejlesztése a Magyar nyelv és irodalom műveltségi terület fejlesztési feladatai között kiemelt szerepet kap.

Összességében megállapítható, hogy az alap és középfokú oktatás tekintetében az iskolák pedagógiai programjukban nagy hangsúlyt helyeznek a kompetencia-alapú oktatásra. A szövegértés-fejlesztés, az anyanyelvi kommunikáció fejlesztése minden intézményben kiemelt szerepet kap. A 2011/2012. évi kompetenciamérés eredménye azt mutatja, hogy e tevékenység eredményes, hiszen Keszthelyi kistérség iskolái (melynek nagy részét a keszthelyi iskolák teszik ki) az országos átlag feletti szövegértés eredményeket produkáltak annak ellenére, hogy a diákok nem vesznek részt iskolai tanórán kívüli szövegértés-fejlesztő tevékenységben. Ezekben az intézményekben nem szükségszerű a tanórán kívüli szövegértés-fejlesztő képzés, az iskolák e feladataikat saját szaktanáraik segítségével oldják meg, a felmérés során nem merült fel igény a könyvtár közreműködésére.

Kivételt képez azonban a Zöldmező Utcai Általános Iskola, illetve a Farkas Edit Római Katolikus Szakképző Iskola, ahol a speciális nevelési igényű gyermekek fejlesztésére az iskolák vezetése minden lehetőséget megragad, igényel.

A projektben együttműködő intézmények

Zöldmező Utcai Általános Iskola, Diákotthon és Speciális Szakiskola, Kollégium, Pedagógiai Szakszolgálat, Egységes Pedagógiai Módszertani Intézmény

Tanulói kivétel nélkül speciális nevelési igényű, hátrányos helyzetű tanulók, így az intézmény nem vesz részt az országos kompetenciamérésben sem. A tanulók jelentős része hátrányos helyzetű családi milióból érkezik. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai segítségével: az irodalom tanításával, a nyelvek oktatásával, a zenei neveléssel, a matematika, fizika, történelem oktatásával, a sporttal, technikával és informatikával a fiatalok személyes szabadságát szolgálja.

Segítik a gyermekeket egyéni képességeik kibontakozásában. Tervszerű és következetes nevelő-oktató munkával fejlesztik a tanulók alapképességeit, melyhez kapcsolódva a könyvtár szövegértés-fejlesztő tanórán kívüli oktatást tud biztosítani. Az általános iskola elvégzése azokhoz az alapvető képességekhez, ismeretekhez juttatja hozzá a tanulókat, amelyek nélkül

ma már teljesen lehetetlen az elhelyezkedés, az életben bármiféle boldogulás. Az általános iskolában nyolc évfolyamos, négy alsó tagozatos és négy felső tagozatos évfolyam működik. Az alsó tagozaton a gyerekeket gyógypedagógus vagy tanító tanítja, míg a felső tagozatos osztályokban tantárgycsoportos oktatás folyik. Az osztályfőnöknek kiemelkedő szerepe van az osztályközösség megerősítésében, a tanulók eredményes nevelésében. Gyakran folytat szülőpótló szerepet is. A tanulók a legnagyobb óraszámban vele vannak. Kisebb óraszámban a felső tagozaton más szaktanár is tanít az osztályokban. Ezért az általános iskola alsó és felső tagozata jellegében kicsit eltér egymástól, de a tanulók folyamatos segítségnyújtása, a velük való törődés, a speciális oktatás a felső tagozaton sem okoz különösebb törést a gyerekekben. Az alsó tagozat évfolyamaiban fokozatosan szoktatják hozzá a gyerekeket az iskolai fegyelem elvárásaihoz. Az első osztály első hónapjai elsősorban beszoktatással, szintfelméréssel, alapképességek fejlesztésével telnek. Ezt követően az alsó tagozat alapfeladata, hogy a NAT Irányelveinek megfelelően sajátíttasson el szociális magatartást, az írás, az olvasás, a számolás és kommunikáció terén a helyi tantervben megfogalmazott követelményeknek megfelelően és képességfejlesztést egyéni képességekhez mérten. A felső tagozaton mindazokhoz az ismeretekhez juttatják hozzá a tanulókat, melyek birtokában képesek lesznek majd a szakiskolában OKJ-s bizonyítványt szerezni egy vagy akár több szakmából is.

2012/2013 tanévben a tanulói létszám 189 fő.

A 3-4. évfolyamon: 15 fő a hátrányos helyzetű tanuló.

Farkas Edit Római Katolikus Szakképző Iskola és Kollégium

Alapfeladata a szakiskolai nevelés-oktatás, illetve a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelése-oktatása (a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességével küzdők, megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzdők) egyéb SNI: enyhe fokban értelmi fogyatékos.

2 évfolyamos szakiskolai képzések: panziós, falusi vendéglátó; szociális gondozó és ápoló.

3 évfolyamos szakiskolai képzések: mezőgazdasági gazdaasszony; falusi vendéglátó; szociális gondozó és ápoló.

Az oktatás a szakiskolai kerettanterv szerint folyik. A tanulmányi területre egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók is jelentkezhetnek. Az intézményben a készség- és képességfejlesztésre helyezik a hangsúlyt, egyéni fejlesztésekkel biztosítják az esélyegyenlőséget, illetve a tehetséggondozást. Sajátos nevelési igényű tanulót is fogadnak, korrepetálást, mentori segítséget, korszerű szabadidő eltöltési lehetőséget is biztosítanak.

Megállapítások

Az intézményvezetőkkel és szaktanárokkal folytatott személyes egyeztetés, illetve a fenti szükségletfelmérés alapján javaslom, hogy a Fejér György Városi Könyvtár TÁMOP projektje keretében 2 intézménnyel – a Zöldmező Utcai Általános Iskola, Szakiskola, Kollégium és EGYMI, Farkas Edit Római Katolikus Szakképző Iskola és Kollégium – kössön együttműködési megállapodást, azért, hogy a tanórán kívüli oktatáson keresztül kapcsolódjon be a formális oktatásba.

A két speciális nevelési, oktatási intézménnyel együttműködve megvalósulna az oktatás hatékonyságának növelése, az anyanyelvi képzés támogatása könyvtári szövegértési órák segítségével, valamint ezzel párhuzamosan a szociálisan hátrányos helyzetű, speciális nevelési igényű diákok könyvtárhasználati szokásainak kialakítása, elmélyítése, melyre a jelen szükségletfelmérés szerint egyértelműen igény mutatkozik. A könyvtár saját eszközeivel hozzájárulna a hátrányos helyzetben levők szövegértési kompetenciájának fejlesztéséhez. A képzések célcsoportja ezért kifejezetten a kisiskolás, a felső tagozatos és a szakiskolás korosztály, akik intézményünkben eddig is részt vettek könyvtári órákon, illetve fejlesztő foglalkozásokon, de a jelenlegi projekt keretében tovább lehet fejleszteni olvasási kompetenciájukat, elmélyíteni ismereteiket, ezzel is segítve az oktatási intézmények ilyen irányú törekvéseit, és egyben szorosabbá tenni a gyerekek és a könyvtár közti kapcsolatot. Mindez a gyermekek későbbi elhelyezkedését, mindennapi életét is megkönnyítené. A képzési tematika összeállításakor, ütemezésekor kiemelten kell kezelni a fogyatékossgal élő és/vagy hátrányos helyzetű és/vagy roma, valamint a sajátos nevelési igényű általános és szakiskolai tanulók nevelési igényeit, fejlesztetőségét, a befogadási képességüket.

Javasolt tevékenységlista:

Intézmény			Évfolyam	Képzés	Időtartam
Zöldmező Iskola	Utcai	Általános	4.	szövegértés-fejlesztés	15x45 perc
Zöldmező Iskola	Utcai	Általános	6.	szövegértés-fejlesztés	15x45 perc
Farkas Edit Szakképző Iskola	Római Katolikus		10.	szövegértés-fejlesztés	15x45 perc

4. VÁROSI KÖNYVTÁR LENTI

Lenti népessége, oktatási és kulturális helyzete

Lenti Magyarország délnyugati részében, a szlovén, a horvát és az osztrák határ közelében található, a 663 km² területű, 23 ezer fős, aprófalvas lenti kistérségben. A települések közül, a maga 7.961 fős lélekszámával (2013. januári adat) kiemelkedik Lenti, a falvak zömükben azonban az 500 fő alatti települések közé tartoznak. A város terület talált római kori leletek bizonyítják, hogy már akkor lakott település lehetett itt, első írott említése 1237-ből származik, s a XIII. század elején elkészült mocsárvára kiemelkedő védelmi szerepet játszott. Az idők során több híres magyar nemes család birtokát képezte. 1381-ben mezővárosi rangot kapott, 1768-ban az Esterházyak azonban eltörölték a város privilégiumait. 1770-ben épült meg az elemi iskolája, amikor lélekszáma 567 fő volt. 1890-ben komoly fellendülést hozott a Zalaegerszeg - Lenti - Csáktornya vasútvonal. A trianoni békeszerződés során kijelölt új határ miatt 1925-től járási székhely lett a megfelelő intézményrendszer azonban e feladat betöltéséhez nem állt rendelkezésre. Az 1920-as éveket követően ipari iskola, óvoda, polgári, 1938-ban pedig katolikus iskola nyitotta meg kapuit. Az 1961-től gimnázium is működik a településen, amely 1969-ben nagyközségi rangot kapott. 1965-ben Mumort és Lentiszombathelyet, majd az 1979. január 1-jén városi rangot kapott településhez még további környező falut is hozzácsatoltak, így jelenleg 5 városszettel rendelkezik. Lenti a térség egyetlen városa, gazdasági, közigazgatási, kulturális és oktatási központja.

Lenti oktatási helyzete

A városban két általános iskola, két középiskola, egy speciális általános iskola, egy óvoda (két telephelyen) és egy bölcsőde működik.

A Lenti tankerület 48 települést érintően látja el hat általános iskola, egy gimnázium és szakközépiskola, valamint egy egységes gyógypedagógiai intézmény fenntartói és működtetői feladatait. Két általános iskolához kapcsolódik tagintézmény, illetve az egyik Lenti központú általános iskolában működik zeneiskolai intézményegység, melybe 134 tanuló jár, négy telephellyel kiegészítve.

Az intézményhálózat racionalizálását a kistérségek megalakulását követően 2006-2008-as években a tanulólétszámnak megfelelően a fenntartó önkormányzatok elvégezték. A racionalizálás alapját szakértők által elkészített kistérségi fejlesztési terv adta, melyben a tanulólétszámokat, a pedagógus- és technikai dolgozók létszámát, költségvetési adatokat vizsgáltak a szakértők a megelőző 3 és az elkövetkező 5 évre vonatkozóan. Az elkészült dokumentum-racionalizáló iránymutatását valamennyi önkormányzat elfogadta, minek következményeként a köznevelési feladatok összevonásával többcélú intézmények alakultak ki, másrészt az alacsony hatékonyságú kisiskolák, óvodák beintegrálódtak a körzet szempontjából legközelebbi intézménybe. Ennek következményeként a Lenti Kistérség területén kilenc településen integrált intézmény jött létre, Lentiben pedig megmaradtak az önálló köznevelési feladatot ellátó intézmények.

A racionalizálás ezt követő fázisában tagintézmények szerveződtek székhelyintézmény köré három településen, illetve az alacsony gyermeklétszám miatt jogutódlással szűnt meg egy intézmény egy Lenti környéki településen. Mire az állami feladatátvétel megtörtént, Lenti járás területén egy működőképes és fenntartható intézményhálózat alakult ki, mely mögött többségében megegyező önkormányzati szándék húzódott, hiszen valamennyi település egységesen mind a fenntartást, mind a működtetést átadta a KLIK-nek, ezzel is biztosítva az egységes szemlélet kialakítását mind a fenntartói, mind a működtetői szinten. Már akkor úgy gondolta a stratégiai fontosságú döntéseket meghozó vezetés, hogy ez az egységes döntéshozói képesség lesz éppen az, ami biztosítani tudja a területi integritást a Lenti tankerület köznevelési feladatellátását illetően.

A 2013. januári intézményátvételkor az óvodai köznevelési intézményegységek leváltak az iskolákról és megmaradtak önkormányzati fenntartásban, az általános iskolák pedig a KLIK fenntartásába kerültek, a MIK-től két intézmény került a Lenti tankerület fenntartásába: egy gimnázium és egy EGYMI. Így alakult ki a tankerület jelenlegi intézményi struktúrája, melynek központja továbbra is Lenti, ahol a bölcsődétől az óvodán, az általános és középiskolán, valamint a szakiskolán keresztül a speciális általános és szakiskoláig megtalálható valamennyi ellátó intézményi forma.

Mivel a gimnáziumokban a profiltisztítást minisztériumi döntés miatt el kellett kezdeni, a 2012/2013-es tanévtől nem indítottak szakközépiskolai osztályt, annál is inkább, mert a kevés számú jelentkező miatt csak fél osztályok indításával számolhattak. Ezen döntést szintén a feladatellátás megfelelő elemzése és tervezése támasztotta alá. A „szakma” SWOT-analízist készített, mellé téve a népesedési a gazdálkodási adatokat. Dönteni kellett arról, hogy meglévő középiskolát „sima” gimnáziummá alakítják, vagy hagyják felmorzsolódnia a városi középiskolák gyűrűjében.

2013-ban tankerületi intézményrendszer 1714 tanuló gondozását végezte 182 pedagógus, 45 fő pedagógiai munkát segítő és 32 működtetéshez kapcsolódó dolgozó segítségével. Az egy osztályra jutó tanulólétszám átlagosan 24 fő, az egy pedagógusra jutó gyermeklétszám 10 fő volt.

Az utóbbi két évben Lenti térségben az iskolát látogató gyermekek száma csak enyhén csökkent. A Lenti környéki iskolák gyermeklétszámára is inkább a stagnálás jellemző, sok a migráns gyermek, gyakoriak az elköltözések. Lenti lakosság száma az utóbbi három évben nem csökkent jelentősen, sőt mondhatni megtartotta körzetközponti szerepét. Lentiben valamennyi intézményi szint megtalálható: van a városnak egy 100 %-os kihasználtságú bölcsődéje, ahol 60 kisgyermeket tudnak fogadni a járás területéről, van egy óvodája 275 fő férőhellyel, és csaknem 100%-os kihasználtsággal. Két általános iskola összesen 734 diákot fogad, zeneiskolába 134 kisgyermek jár. A gimnázium 206 tanulóval dolgozik, közülük 34 tanuló szakközépiskolai képzésben részesül – kifutó osztályrendszerben. 2012. májusában született meg az akkor még MIK-es gimnázium és szakközépiskola intézménye vonatkozásában az a döntés, hogy a profiltisztítás szándékát figyelembe véve nem hirdet a fenntartó szakközépiskolai képzést a továbbiakban. Azóta tudatosan erősítik a gimnáziumi osztályok indítását; szerencsére ez a törekvés egybeesik a szülők szándékával.

Az 1985-től önállóvá vált Lámfalussy Sándor Szakközépiskola (előtte a zalaegerszegi Munkácsy Mihály Szakmunkásképző Iskola tagintézménye) méltó folytatója a 82 éves múltra visszatekintő lenti szakképzésre. Céljuk és feladatuk a régió munkaerő igényeinek a kielégítése a szakképzés által. Ehhez széleskörű szakmaválasztási lehetőséget biztosítanak, mind a szakiskola, mind a szakközépiskola területén. Biztosítják helyben a kétszintű érettségi letételét, a szakmai képzést, a továbbtanulást az egyetemeken és a főiskolákon.

Lenti kulturális helyzete

Lentiben 1954-ben kezdte meg működését az első Kultúrház, amely 1968-ban kapta meg a művelődési központ besorolást, mivel járási-módszertani feladatokat is ellátott. 1976. szeptember 26-án került átadásra a jelenlegi épület, amelyben a művelődési központ mellett a városi könyvtár is helyet kapott. Mindkét intézmény önálló szervezeti egységként (Sólyom László Művelődési Központ és Lenti Városi Könyvtár) látta el közművelődési feladatait, megtartva a térségi központi szerepköröket is.

2003. július 1-jével szervezeti átalakításra került sor és megkezdte működését a Városi Művelődési Központ és Könyvtár. Az egy objektumban elhelyezkedő két szervezeti egység, tartalmi munkájuk alapjait megtartva hatékony tevékenységet végzett a város és a régió kulturális életében, szervezi, irányítja és kiszolgálja az állampolgárok művelődési igényeit. A kor színvonalának megfelelően teljesítették kultúrákövetítő szerepüket 2007. május 1-jéig, amikortól ismét két önálló intézményként működnek tovább.

A művelődési központ tevékenységével meghatározó szerepet tölt be a település közművelődési életében. Alkalmazkodik közvetlen környezetének művelődési igényeihez, elvárásaihoz és kielégíti a lakosság művelődési igényeit. Tartalmi munkája igen sokrétű és változatos. Programokat, rendezvényeket szervez kiemelten kezelve a rétegművelődést és felvállalva a kulturált szórakozást. Nagy hangsúlyt fektet a hagyományok ápolására. Az innováció útján új kezdeményezésekre vállalkozik.

Műsorstruktúrájában a már meglévő hagyományokra építő és a folyamatosan fellépő új igényekhez alkalmazkodik, a helyi sajátosságokat is figyelembe vevő programok és formák jelennek meg:

- a korosztályi művelődést szolgáló rendezvények, programok, (gyermek, ifjúsági, felnőtt műsorok, játszóházak, vetélkedők),
- a kifejezetten szórakozási alkalmak (zenés-táncos estek, könnyűzenei koncertek, népiünnepélyek, fesztiválok, regionális, nemzetközi komplex rendezvények),
- a magasabb művészeteket közvetítő előadások, komolyzenei koncertek, kiállítások,
- egyéb formák, a más szervezetek rendezvényeinek befogadása, kiszolgálása (állami ünnepek, évfordulók méltó megünneplése, "színházbuszos" színházlátogatás stb., termek, helyiségek technikai eszközök bérbeadása).

Építve a város történetére, néprajzi hagyományaira, földrajzi elhelyezkedésére, olyan kulturális-művészeti programokat is szervez, amelyek Lentit népszerűvé és ismertté teszik, ahova a belföldi és külföldi turisták szívesen látogatnak. Az intézmény a közösségfejlesztés területén is kiemelkedő szerepet vállal, támogatja és segíti a civil szervezetek, valamint az amatőr művészeti csoportok munkáját.

Lentiben kiemelkedően magas a civil egyesületek száma, amelyek tevékenységükkel nagyban hozzájárulnak a város és a térség kulturális életéhez, együttműködve a művelődési központtal és a könyvtárral. Könyvtárunk számos egyesülettel ápol mindkét fél számára gyümölcsöző kapcsolatot, közösen szervezve és megvalósítva különböző felnőtt és gyermek rendezvényeket, programokat. Munkatársaink közül többen is tagjai a város különböző egyesületeinek, így közvetlenül is képviseljük mindkét fél közös érdekeit.

A VKL helye és szerepe Lenti város kulturális életében

A Városi Könyvtár Lenti jogelődje 1953-ban kezdte el működését, azóta Lenti településen folyamatosan elérhető a könyvtári szolgáltatás. A könyvtár jelenlegi helyére 1968-ban került a művelődési központtal egy időben. Az intézmény városkörnyéki, és kistérségi feladatokat is ellátó általános gyűjtőkörű, nyilvános könyvtár. A könyvtár tevékenysége már nem csak az állománygyűjtésre, gyarapításra és helytörténeti gyűjtemény ápolására korlátozódik, hanem fontos szerepet vállal Lenti város közösségi életében. Együtt működik az oktatási intézményekkel, a művelődési központtal, a civil szervezetekkel és rengeteg egyéni ötletet valósít meg programok és rendezvények formájában.

Szolgáltatásaival, infrastruktúrájával támogatja az egyéni és önállóan folytatott tanulmányokat, az iskolarendszerű oktatás minden szintjét, a művelődés, nevelés valamennyi folyamatát. Erősíti a könyvtár non-formális és informális képzési szerepét. Felhasználóképzéssel segíti az információk felkutatását, hasznosítását és szervezését, az élethosszig tartó tanulást, a digitális írástudás terjedését, mindezzel hozzájárulva az életminőség javulásához.

Intézményünk az 1997. évi CXL. törvényben meghatározottak alapján szolgálja használóit, városi közkönyvtári funkciók mellett, a Lenti Kistérség Többcélú Társulásával és a kistérség önkormányzataival kötött külön megállapodás alapján a térség szolgáltató könyvtáraként 2012. december 31-ig a mozgókönyvtári szolgáltatás keretében, 2013-tól a megyei könyvtárral megkötött megállapodás alapján a KSZR keretében 50 településen működtet könyvtári szolgáltató helyet, felelős teljes körű ellátásukért, ezen kívül 4 városrészi fiókkönyvtárral is rendelkezik.

Szolgáltatásainkat a helyi igényekre alapozva, a könyvtári rendszerrel együttműködve, az országos, a területi-megyei stratégiai elképzelésekhez igazodva fejlesztjük. A területi elv szerint elsődleges feladatunk a városnak, a Lenti Kistérség egészének könyvtári szolgáltatás biztosítása. Szolgáltatási politikánk szerint feladatunk az információs társadalom igényeinek is megfelelő, korszerű, a térségben másutt nem elérhető központi szolgáltatások nyújtása. Feladatunknak tekintjük az alaptevékenységünket kiegészítő egyéb, a könyvtári szolgáltatást közvetlenül támogató programok, rendezvények szervezését, megtartását, közvetítésüket a kistérségnek. Tevékenységünkkel meghatározó szerepet töltünk be a város és városkörnyék, a térség életében, szellemi-információs központja vagyunk az elzárt, apró falvakból álló kistérségnek, és a muravidéki magyarok is igénybe veszik szolgáltatásainkat.

A könyvtár szolgáltatásai

Nyilvános közkönyvtári feladatai keretében biztosítjuk az 1997. évi CXL. tv. 55. § (1) bekezdésben részletezett könyvtári alapszolgáltatásokat, és városi (kistérségi) szinten ellátunk olyan feladatokat, amelyeket a lakosság máshol nem tud kielégíteni pl. fénymásolás, iratkötés, nyomtatás, szövegszerkesztés, szkennelés. Szeretném azonban kiemelni azokat a szolgáltatásokat, amelyeket különösen fontosnak érzünk az intézmény helyzetének, megítélésének, a fejlesztés, továbblépés szempontjából. Ezek a tevékenységek, szolgáltatások egyben lehetőséget biztosítanak a könyvtárhasználat, a könyvtár, az olvasás népszerűsítésére, a társadalomban élő könyvtárkép megváltoztatására, a könyvtáros hivatás presztízsének emelésére is.

A KSZR keretében teljes körű könyvtári ellátást biztosítunk a kistérség 50 településének.

Alapfokú könyvtáros, számítógépes tanfolyamokat szervezünk és tartunk, továbbképzést, tanácsadást biztosítunk a szolgáltató helyek könyvtárosainak, a kistérség lakosságának.

A számítógéphasználat és az Internet-szolgáltatás mellett a teljes nyitvatartási időben képzett munkatársak jelenlétét biztosítjuk látogatóinknak. Felhasználói szintű számítógépes, internet-használati, illetve e-ügyintézői tanfolyamokat szervezünk és tartunk a lakosságnak. Támogatjuk a digitális írástudás, az információs műveltség elsajátítását tanfolyamok megtartásával. Hozzájárulunk a digitális írástudás elterjesztéséhez.

Rendezvényeinkkel hozzájárulunk a városi és a térségi kulturális program-paletta színesítéséhez is. Kiemelt figyelmet fordítunk a kulturális, közösségi, közművelődési rendezvények és egyéb programok szervezésére, különösen támogatjuk és népszerűsítjük a helyi szerzőket, alkotókat. Közművelődési funkcióknak is eleget téve, különböző rétegeket megszólítva a legkülönbözőbb rendezvényeket szervezzük és bonyolítjuk le, változatos programokat kínálva minden korosztálynak. Kapcsolódunk az országos szakmai programokhoz, átfogó, hagyományosan visszatérő programsorozatokhoz is. Helyi programok, rendezvények, kampányok az olvasáskultúra fejlesztése, az olvasás, a könyvtárhasználat, a könyvtári szolgáltatások népszerűsítése, új olvasói rétegek bevonása érdekében.

A felnövekvő nemzedéket rendszeresen fogadjuk könyvtárbemutató, könyvtár- és katalógushasználati foglalkozásainkon, könyvtári óráinkon, foglalkozásokon. Rendezvényeinkkel, a könyvtári foglalkozásokkal kiemelten törekszünk a továbbiakban is a legifjabb nemzedékek olvasóvá nevelésére. Igény szerint irodalomkutatással, bibliográfiák készítésével kapcsolatos órákat is tartunk részükre. A gyermekrészlegben is rendszeresen tartunk könyvtári órákat, foglalkozásokat.

Pályázati tevékenységünkben mindig is kiemelt szerepet játszik, hogy hozzájáruljunk az oktatási intézmények nevelő munkájához, illetve iskolán kívüli tevékenységek biztosításához.

A Nevelési-oktatási intézmények tanórai, tanórán kívüli és szabadidős tevékenységeinek támogatása TÁMOP - 3.2.11/10/1 számú felhívásra benyújtott pályázatunk sikeresnek bizonyult, így 2011. július 1. – 2012. augusztus 31. között megvalósítottuk a "Nyitott könyvtár - ablak a világra: iskolabarát könyvtári szolgáltatások és tevékenységek a Városi Könyvtár Lentiben" TÁMOP-3.2.11/10-1-2010-0199 számú projektünket.

A projekt célja olyan komplex program megvalósítása volt, amely lehetővé tette a könyvtár informális és non-formális tanulási helyszíntékként való megjelenését a helyi társadalomban.

Az intézmény a formális oktatást kiegészítő, kulturális kompetenciákat erősítő programok és szolgáltatások segítségével támogatta az óvodai és iskolai nevelés minden szintjét, a folyamatos nevelés folyamatait, segíti a könyvtár tudatos, funkcionális használatát. Közgyűjteményként a nevelési és oktatási intézmények felé való nyitással és a velük való együttműködéssel hozzájárult a korszerű, versenyképes tudás megalapozásához. A többféle kompetencia fejlesztésére alkalmas foglalkozási formákkal, lehetőségekkel bővítette a térség kulturális kínálatát, hozzájárult a gyermek- és ifjúsági korosztály személyiségfejlődéséhez, művészi és kreatív képességeik kibontakoztatásához, egészségtudatos életük fejlesztéséhez.

A projekt során 5 féle foglalkozási forma keretében, Lenti város 6 partner nevelési és oktatási intézménnyel együttműködve 46 foglalkozást valósítottunk meg, amelyekbe 125 fő óvodás, 891 fő diák (általános iskolai és középiskolai tanulók) kapcsolódott be.

A formális oktatást kiegészítő és támogató, kulturális kompetenciákat fejlesztő programok erősítették a könyvtár és az intézmények közötti kapcsolatot, új nemformális tanulási és ismeretszerzési formákat kínáltunk a résztvevőknek, amelyek fejlesztették személyiségüket, művészi és egyéb készségeiket. A foglalkozások eredményeként kulturális látószögük kiszélesedett, kapcsolódó kompetenciáik fejlődtek, tudatosabbá váltak, a mindennapok gyakorlatában alkalmazni tudják a kritikus gondolkodás képességét, gyakorlatorientáltabban tudják hasznosítani ismereteiket.

A projektben együttműködő intézmények

- Arany János Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Lenti
- Gönczi Ferenc Gimnázium és Szakközépiskola, Lenti
- Lámfalussy Sándor Szakközépiskola és Szakiskola, Lenti
- Vörösmarty Mihály Általános Iskola, Lenti
- Lenti Napközi Otthonos Óvoda, Lenti

Arany János Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

Az iskola 1986-ban épült az 1. sz. Általános Iskola jogutódjaként, a város legrégebbi és egyben legnagyobb iskolája, amelyet országos tanévnyitó keretében Köpeczi Béla, az akkori művelődési miniszter adott át. Egy évvel később vette fel Arany János nevét. Az ő írói pályáját követendő példának tekintik, amely meghatározza az iskola szellemiségét és a pedagógiai programot.

- Általános, korszerű műveltséget megalapozó oktatás és nevelés, mely biztosítja a továbbtanuláshoz és a gyakorlati élethez szükséges ismereteket.
- Az európai és helyi hagyományokra épülő erkölcsiség és szellemiség megalapozása.
- Az egészséges életmód feltételeinek biztosítása, igényének és képességének kialakítása a tanulóknál.

1986-tól új, korszerű épületben, 24 tanteremmel, esztétikus környezetben folyik a gyermekek oktatása-nevelése. Az intézmény arculatát a nyelvoktatás, a számítástechnika és a sport teszik sajátossá. A közel 10 000 kötetes iskolai könyvtár az összenyitható klubszobával könyvtári óráknak is helyszíne. Nyitvatartási időben a tanulóknak internetezési lehetőséget biztosít. A klubterem a szabadidő hasznos eltöltését teszi lehetővé. (TV, videózás, zenehallgatás).

Az intézmény az Arany János Általános Iskola és az Ádám Jenő Zeneiskola Alapfokú Művészetoktatási Intézmény egyesítésével a 2011/12-es tanévtől, mint többcélú intézmény működik. Az általános iskolai intézményegységben a nyolc évfolyamon, két párhuzamos osztályban jelenleg 366 tanuló tanul. A 9 napközis csoport munkájában 207 tanuló vesz részt. A művészeti iskolai intézményegységben 9 tanszakon 107 növendék tanul, közülük ketten két tanszakosok.

A növendékek 63%-a az általános iskolai intézményegység tanulója. Az iskola kisvárosi iskola, de a tanulók jelentős része falusias környezetben él. A más településről bejáró tanulók száma 135. Igen magas a hátrányos helyzetű tanulók száma: 113 fő, ebből HHH: 60 fő. A sajátos nevelési igényű tanuló 10, BTMN- es tanuló 27 fő. Az elmúlt évben a művészeti iskolában is nőtt a szociálisan hátrányos helyzetű családokban élő növendékek aránya.

Az általános iskolában 31 kinevezett pedagógus végzi a nevelő-oktató munkát, közülük egyetemi végzettségű 1 fő. A nevelőtestület tagjainak többsége sok éves szakmai tapasztalattal rendelkező, lelkiismeretes pedagógus, akik igyekeznek megfelelni a szakmai kihívásoknak, nyitottak az új módszerekre, és a hatékonyság iránt elkötelezettek. A kollégák jó közösséget alkotnak, egymás munkáját segítve dolgoznak, munkaköri kötelezettségükön túl szívesen vállalnak többlet feladatokat. A tantestület zömét a 40-es 50-es éveikben járó kollégák alkotják, 1 fő 35 év alatti, míg 7 fő idősebb 55 évesnél, 87%-uk nő. Szakképzettségük megfelel a szakmai követelményeknek. A művészeti oktatásban 5 főállású és 4 óraadó pedagógus dolgozik. Az intézményegység szakmai munkáját intézményegység vezető irányítja.

Az iskola nem több és nem kevesebb, mint olyan intézmény, amelynek legfőbb feladata a nevelés és oktatás. Ezenkívül pedig gyermeknek és felnőttnek jó hangulatú munkahelye illetve élettere. Vallják, hogy feladataikat csak a partnerekkel (család, szülők, óvodák, Szülői Szervezet, a Városi Művelődési Központ, a Városi Könyvtár, támogatók, stb.) együttműködve felelhetnek meg.

Az oktatás 1 - 8. osztályos rendszerben folyik. Tanév elején a tantestület elkészíti az éves eseménynaptárt, ami havonként kiegészülhet az előre nem látott, aktuális eseményekkel, akciókkal. A Városi Művelődési Központ és a Városi Könyvtár által hirdetett programokon aktívan részt vesznek, a könyvtár rendszeres foglalkozásokat tart tanulóik számára.

Hitvallásuk, hogy a szülők által rájuk bízott gyermekeket eljuttassák egyéni képességeik optimális szintjére. Alkalmassá tegyék őket az egyetemes emberi értékek befogadására, továbbvitelére, a társadalomban való sikeres, eredményes helytállásra és az egészséges életvitelre. Arany János nevének felvételével elkötelezte magát az anyanyelv és idegen nyelvek oktatása mellett. Oktatási és nevelési módszereink megválasztásában elsősorban a jól bevált hagyományokat követik, de befogadói mindazoknak az újításoknak is, melyeket hatékonyak tartanak.

Céljuk olyan megalapozott tudással és nyitottsággal rendelkező fiatalok kibocsátása iskolánkból, akik igényes alapismeretekkel rendelkeznek, amelyek alapul szolgálnak egy magasabb szintű (középfokú) ismeretrendszer megszerzéséhez. Ennek érdekében az alapképesség elemeit az elsajátítás szintjéig közvetíteni az iskola sajátos arculatának megfelelően. Ezalatt kiemelten értik:

- a kommunikációs készségeket,
- az idegen nyelvek alapszintű tudását, vizsgán való megmérettetés lehetőségét,
- a könyvtárhasználat készségének kifejlesztését,
- a modern információhordozók használatát,
- a regionális és helyi kultúra ismeretét,
- a kreativitás differenciált fejlesztését.

A magyar nyelv és irodalom területén fontos szerepe van az anyanyelvi-kommunikációs képességek fejlesztésének és ezt a feladatot az egész folyamatra és a tantárgyi rendszer egésze feladatául határozták meg. A tanulóknak a tanítás-tanulás folyamatában a tantárgyi ismereteken túl azt is meg kell tanulniuk, hogy olyan világban élnek, ahol „a szót értés jelentősége ugrásszerűen megnőtt”. A személyes kapcsolatokban, a munkavállalásban, az érvényesülésben, a munkavégzésben óriási jelentősége van a kommunikáció minőségének ugyanúgy, mint az érdekérvényesítésben, a tanulmányok folytatásában, a sikeres életben.

Szép számmal vannak olyan tanulók, akik a követelményeknek jól megfelelnek, sőt a tananyagot túlmenő érdeklődést is mutatnak. Az iskola feladatának tekintni, hogy ilyen tanítványainak az órákon kialakított készségek és jártasságok további fejlődéséhez minél több alkalmat teremtsenek, képességeikhez mért segítséget nyújtsanak pl. kulturális rendezvények látogatásával, kapcsolat a Városi Művelődési Központtal, a Városi Könyvtárral.

Feladatuknak tekintik, hogy az alapképű nevelés-oktatás alapozó szakaszának (6. évfolyam) befejezésekor tanulók rendelkezzenek azokkal az alapképességekkel, amelyek megalapozzák hatékony tanulást, személyes boldogulásukat, eligazodásukat különböző élethelyzetekben, és eredményes érvényesülésüket. Ezért az 1-6. évfolyamon az olyan kulcskompetenciák fejlesztése az elsődleges cél, mint az anyanyelvi kommunikáció, matematikai kompetencia, mellérendelve az intézmény sajátos arculatának megfelelően az idegen nyelvi oktatást is.

Az anyanyelvi kommunikáció fejlesztése érdekében valamennyi tantárgy és a szabadidős tevékenység időszávjának bevonásával változatos tevékenységformákat biztosítanak az olvasási, szövegértési és szövegalkotási képességek, a kommunikáció, a gondolatok kifejezésének fejlesztéséhez. Ennek részét képezik az értő olvasás fejlesztésének tanórai feladatai és az alkalmazást biztosító tanórán kívüli feladatok, tevékenységek. Céljuk az olvasás előtérbe helyezése a túlzott televíziózással és videózással szemben. Az olvasási szokások erősítése érdekében fontosak a könyvtári órák is.

A matematikai kompetencia magában foglalja az összeadás, kivonás, szorzás, osztás, a százalékok és a törtek használatát fejből és írásban végzett számítások során, különféle mindennapi problémák megoldása céljából. A hangsúly inkább a folyamaton, mint annak kimenetén van, azaz inkább a tevékenységen, mint az ismereteken. A matematikai ismeretek felhasználását, a gondolkodási képességek fejlesztését megfelelő gyakorlatok alkalmazásával a tantárgyak széles körébe bevonják. A matematikai kompetencia fejlesztése felkészíti a tanulókat a mindennapok problémáinak megoldására is.

Gönczi Ferenc Gimnázium és Szakközépiskola

Lenti városban a gimnázium levelező tagozatos oktatással 1961 szeptemberében indult. A nappali tagozat 1962-ben kezdődött két párhuzamos osztállyal, akkor még a zalaegerszegi Ságvári Endre Gimnáziumhoz kapcsolva. A tantermeket a község egyetlen általános iskolája adta. Az intézmény élére 1963-ban neveztek ki igazgatót, és 1964-ben kapta meg épületét, melyben ma is működik.

A szakos ellátottság 1972-re alakult ki, s eredményeként matematika és orosz tagozatos osztályok indítására kaptak engedélyt. A tantervi változásokkal összhangban 1979-től fakultációs oktatás folyik, ami az említett tagozatokat felváltotta. A hagyományos tantárgyi fakultációk mellett (magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika, fizika biológia, idegen nyelvek), gépjármű előadói, könyvtárismereti, nevelési alapismeretek és utazás és turizmus fakultációt működtettek. A 70-es évek második felében az épület a szakmunkásképzőnek is otthont adott, és négy tanteremmel, szertárakkal bővült. A szakmunkásképző önálló épülethez jutásával a kibővített épület jó lehetőséget adott a szaktantermi rendszer fejlődéséhez, és a kisebb csoportokban folyó oktatáshoz.

Az iskola 1985-ben vette fel a tájegységünket is (Göcsej-Hetés) kutató néprajztudós, *Gönczi Ferenc* nevét. A különböző társadalmi és gazdasági változások profilváltásra készítették intézményt. A település az 1990-es évekre fürdővárossá alakult, s ez szükségessé tette idegenforgalmi szakemberek képzését. Ezért 1998-ban bevezették az utazás és turizmus gyakorlati fakultációs tantárgyat. 1999-ben 13. évfolyamon OKJ-s képzés keretében idegenforgalmi ügyintéző szakot indítottak, s nevüket Gönczi Ferenc Gimnázium és Szakközépiskolára változtatták, a 2000/2001-es tanévben idegenforgalmi szakközépiskolai osztályt indítottak, kiépítve a szakképzés teljes vertikumát.

A 2001/2002-es tanévben – a helyi igényeket figyelembe véve – tovább bővítették a választható szakok számát: a szakközépiskolai oktatásban az idegenforgalom mellett informatika szakcsoportot, az OKJ-s képzés keretében szoftverüzemeltető szakot szerveztek.

Beiskolázási körzetük a Lenti kistérség területe: Lenti város két iskolájából, Zalabaksa, Csesztreg, Szentgyörgyvölgy, Rédics, Lovászi, Páka, Csömödér, Gutorfölde, Nova, Bázakerettye községek általános iskoláiból érkeznek tanulók, de néha távolabbról (pl. Vas megye, Letenye) is. Nyitottak a különféle érdeklődésű, különböző képességekkel, készségekkel hozzánk érkező tanulók fogadására. Az emelt óraszámú oktatással a tehetséges és érdeklődést mutató tanulók differenciáltabb képzésére és az elmaradottak felzárkóztatására törekszenek.

Az iskola pedagógusai számára ismert tény, hogy olyan nemzedéket kell nevelniük, olyan ifjúsáért kell felelősséget vállalni, mely megfelel a felsőfokú oktatás elvárásainak, illetve olyan szintű szakmai ismereteket szerez, mely biztosítja a megismert szakterületen a képzettségnek megfelelő munkakör ellátását.

A tanulóknak tapasztalataik szerint az alábbi szaktárgyakból van szüksége segítségre: Magyar nyelvtanból (helyesírás), idegen nyelvekből, matematikából, fizikából, kémiából. Valamennyi tantárgyat érinti az alábbi területeken a felzárkóztatás: kifejezőkészség, szókincs, az adott tantárgyak szakszókincsének használata, kommunikációs készség. A középiskolai tanulmányok eredményes elvégzéséhez hangsúlyt kell fektetni a kommunikációs készség fejlesztésére, a szókincs gyarapítására.

Lámfalussy Sándor Szakközépiskola és Szakiskola

Az iskola névadója Lámfalussy Sándor a Soproni Faipari Egyetem erdőmérnök professzora, a régióban dolgozott, erdei kisvasutat, fűrészüzemeket épített, erdőgazdálkodással foglalkozott. Az iskola 2005-ben ünnepelte az önállóvá válásának 20. évfordulóját, előtte a zalaegerszegi Munkácsy Mihály Szakmunkásképző Iskola tagintézménye volt. A lenti szakképzés már 82 éves múltra tekint vissza. Céljuk és feladatuk a régió munkaerőigényeinek a kielégítése a szakképzés által. Ehhez széleskörű szakmaválasztási lehetőséget biztosít, mind a szakiskola, mind a szakközépiskola területén. Helyben biztosítják a kétszintű érettségi letételét, a szakmai képzést, elősegítik a továbbtanulást az egyetemeken és a főiskolákon.

Szakközépiskolai képzést folytatnak: kereskedelem-marketing, közgazdaságtan, informatika (szoftver) és vendéglátás-idegenforgalom szakmacsoportokban. A 2005/06-os tanévben először indították a kommunikáció, közművelődés és művészet szakmacsoport szakközépiskolai képzését, mely a kommunikációt helyezi előtérbe. Szakiskolai képzésük több szakirányú: építőipar, faipar, fémipar, informatika, kereskedelem, ruhaipar és vendéglátás. A szakmai leágazásokat, az alapozó képzést követően a munkaerő-piaci igényeknek megfelelően alakítják. Szakképzést három területen folytatnak: a szakiskola folytatásaként, az érettségi ráépülve és a felnőttoktatásban. Fontos a régióban, a felnőttképzésben való minél nagyobb szerepvállalás. Az iskola a szakmai és közismereti elméleti oktatás területén jól, az oktatáshoz szükséges korszerű eszközökkel rendelkezik.

Pedagógusai korszerű pedagógiai módszereket alkalmazva oktatnak és tanítanak iskolánkban. Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, a követelmények teljesítését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben, a könyvtárban, illetve művészeti előadásokon tett csoportos látogatások.

Vörösmarty Mihály Általános Iskola

1972. szeptember 1-jén indult meg az oktatás az akkor 2. sz. Általános Iskola nevet viselő intézményben. Az új, 16 tantermes épületben 430 tanuló 28 pedagógus irányításával kezdte meg a munkát. 1973-1981 között diákotthon is működött benne, ahol a környező szórványtelepülések tanulói laktak. A demográfiai hullám eredményeként a tanulólétszám a 80-as években meghaladta a 700 főt. Emiatt az épületen belül új tantermek kialakítására volt szükség. A tornaterem lelátóval és kondicionáló teremmel bővült. 1982-től 1990-ig ének-zene tagozat, 1987-től 1996-ig sportosztályos rendszer szolgálta a tehetséggondozást.

1989-ben kapcsolódtak a Nyelvi- Irodalmi Kommunikációs Nevelés programjához, majd az 1991/1992. tanévben két első osztály az Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program szerint kezdte meg a tanulást. Az iskola fennállásának 20. évfordulóján, 1992. december 1-jén vette fel Vörösmarty Mihály nevét. Az iskola az egykori Lenti járásban, később a városkörnyéken bázisiskola szerepet töltött be. A tantestület tagjait az új módszerek kipróbálására való hajlam, az alternativitás iránti fogékonyság, a minőségre való törekvés jellemezte. A 2008/2009 tanévtől az intézmény a Zalabaksa, Rákóczi u. 60. alatti telephellyel bővült, a tagintézménybe az 1 – 4 évfolyamra járó diákok járnak.

Az eredményes működést továbbra is biztosító elveket, tevékenységi formákat megőrizve, a változó igényeket és lehetőségeket figyelembe véve alakítja pedagógiai programját. Hagyomány a város közművelődési intézményeivel az éves programjaik egyeztetése.

A nevelőtestület adatai:

Létszám:	34 fő
Tanító:	18 fő
Szaktanár:	16 fő

Az iskolába járó gyermekek nevelését úgy irányítják, hogy

- Önmagához való viszonyát kellő önismerettel, önállósággal, önfejlesztéssel alakítsa, védje egészségét.
- Másokhoz való viszonyát a tolerancia, segítőkészség, megértés jellemezze, az alapvető erkölcsi, etikai normák iránt fogékony legyen.
- Közösségekben a társadalomba aktívan beilleszkedni tudó, nemzeti és egyetemes értékeket, hagyományokat ismerő, ápoló, kreatív európai polgárrá váljon.
- A társadalmi és természeti környezet értékei iránt érzékenyek, nyitottak legyenek.
- Esélyt kapjon szociokulturális hátránya leküzdéséhez, ugyanakkor lehetőséget kapjon tehetsége kibontakoztatására.
- Lépést tudjon tartani az általános társadalmi modernizációval.
- A biztos alapkészségek megszerzése mellett külön hangsúlyt fektetnek a kulcskompetenciák kialakítására.
- Sikeres tanulási stratégiákkal használják ki az információs és kommunikációs kultúra használatának lehetőségeit az élethosszig tartó tanulás során.

Az iskola tanulói szereplői és szervezői, alakítói és megvalósítói életkori szinten azon tevékenységeknek, programoknak, eseményeknek, amelyek során a fentiekben kiemelték szerint személyiségük fokozatosan fejlődik. A hagyományok megtartása és követése mellett a nevelési munka jobbítása, fejlesztése érdekében teret adnak a hasznosítható újításoknak is. Céljuk azoknak a készségeknek, képességeknek a fejlesztése, amelyek tanulóik számára lehetővé teszik az ismeretek segítségével, vagy önállóan történő elsajátítását, alkalmazását, figyelembe véve a társadalmi környezetet, az iskolahasználók és iskolaválasztók igényeit is. Nemcsak a mit tanítsunk kérdésre adandó választ tartják fontosnak, hanem a hogyanra is. A tanítási módszerek megválasztása teljes mértékben nevelői szabadságot élvez, az alkalmazásképes tudás, az eredményesség, a képességfejlesztés, érdeklődés figyelembevételével. Elősegítik az önálló tanulás képességének a megszerzését.

A tanítási-tanulási folyamatokat a tanító, tanár-tanuló együttes munkájára, valamint a tanulói cselekvések sorozatára építve úgy szervezik, hogy a diákok alkalmassá váljanak az önálló tanulásra. Céljuk, hogy a tanulók olyan használható tudásra tegyenek szert, amellyel a magasabb iskolatípusba való lépés biztosított, és amellyel képesek a fejlődő, állandóan változó világban való eligazodásra, illetve képességeiknek megfelelő pályaválasztásra. A változó követelményeknek megfelelően nevelőtestületük törekszik a módszertani megújulásra, tevékenység-központúságra. Vallják, hogy az eredményes nevelés, tanítás érdekében nélkülözhetetlen a szülők, a társ- és háttérintézmények, civil szervezetek bekapcsolása.

Céljuk egészséges lelkületű, kellő önbizalommal rendelkező, kapcsolatteremtésre képes fiatalok nevelése, akik egyénileg boldog, a közösség számára (család, haza, nemzet) hasznos életre készülnek, képesek egyéni és közösségi érdekek érvényesítésére, magas vitakultúrával rendelkeznek. Ennek érdekében kiemelt feladatuknak tekintik a magas szintű anyanyelvi képességfejlesztést, valamennyi műveltségi területen. A korunkban nélkülözhetetlen, különféle ismeretforrások hasznának és felhasználhatóságának korai megtapasztalása, az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használata a munka, kommunikáció, szabadidő terén érdekében fontosnak tartják a digitális kompetencia fejlesztésével olyan fiatalok kibocsátását az iskolából, akik képesek a különböző médiumokban való eligazodásra, az igényelt információ megtalálására, szelektív alkalmazására. Meggyőződésük, hogy tanulóikat meg kell tanítani az ismeretek hatékony elsajátítására, egyéni tanulási technikák kialakítására. Ennek érdekében - korszerű pszichológiai ismereteken alapuló elveket vallva - aktivizálják tanítványaik minden pszichikus működését az ismeretszerzés folyamatában (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezés, képzelet, gondolkodás, cselekvés, érzelem, akarat). Feladatuk a tanulás tanítása, az önálló tanulás képességének megszerzése érdekében.

Az általános fejlesztési követelményeket minden műveltségi területen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlesztik, törekedve az optimum megvalósítására. Az előírt követelmények teljesítése, a kulcskompetenciák megalapozása érdekében különösen a nem szakrendszerű oktatás területén az 5-6 évfolyamokon kiemelt figyelmet fordítanak az alábbiakra:

- az olvasáskészség, íráskészség, elemi számolási készség, elemi rendszerező képesség és kombinatív képesség fejlesztésére,
- az önálló tanulás, a jegyzetelési technikák tanítására,
- az információszerzés-, és feldolgozás (forrásból tájékozódás, szelektálás, rendszerezés, felhasználás, új kontextusban alkalmazás) képességének fejlesztésére,
- a kommunikációs képességek (műfajok ismerete, értése, nyelvhelyessége, helyesírása, alkotása hétköznapi helyzetekben) erősítésére,
- a szociális kompetenciák fejlesztésére,
- a térbeli, időbeli, mennyiségi viszonyokban való pontosabb tájékozódásra.
- A 7-8. osztályos diákjainak olyan bővíthető, biztos ismeretekkel, jártasságokkal és képességekkel kell rendelkezniük, amelyek képessé teszik őket a gyakorlatban hasznosítható tudás megszerzésére, a középiskolás követelmények teljesítésére is.

- Az intézményben tilos a hátrányos megkülönböztetés, továbbá minden olyan különbségtétel, kizárás, korlátozás vagy kedvezés, amelynek célja vagy következménye az egyenlő bánásmód megszüntetése vagy akadályozása. A feladat-ellátás módjára vonatkozó döntések, intézkedések meghozatalakor a gyermek, a tanuló mindenek felett álló érdekét veszik figyelembe.

Az oktatás területén:

- A tanulás tanítása, életkorhoz szabott tanulási technikák kialakítása
- Számolási készségek fejlesztése, alpműveletek begyakorlása
- Íráskészség kialakítása, áttekinthető, esztétikus füzetvezetés,
- Szövegolvasás – szövegértés fejlesztése,
- Kommunikációs készség fejlesztése,
- Kooperációs lehetőségek biztosítása.
- A program megvalósításának területei:
- Tanulási képességek, önállóság fejlesztése
- Differenciált óravezetés, személyre szabott követelménytámasztás,
- Egyéni haladást segítő iskolai és otthoni feladatok,
- Szükség szerinti felzárkóztató tevékenység,
- Tehetséggondozás, versenyre készítés
- Kulturális rendezvények, mentálhigiénés programok látogatása,
- A tehetséggondozás alapjának a minden gyermekre kiterjedő képességfejlesztést tekintik.

A negyedik évfolyamon a tanév végén történő országos kompetenciamérés eredményeinek figyelembevételével tervezik meg a nem szakrendszerű oktatásban a készség-és képességfejlesztést. A 6 és 8. évfolyamokon kiemelt feladatként kezelik a tanulók képességszintek szerinti fejlesztését, az OKM eredményeinek feladat-és osztályszintre történő lebontásával és beépítésével a nevelési-oktatási folyamatba. Ezt a differenciálás minden tanulót és tantárgyat érintő alkalmazásával valósítják meg.

Helyi tantervükben valamennyi műveltségi területen cél a tudás alapú társadalomban szükséges boldoguláshoz elengedhetetlen kulcskompetenciák fejlesztése:

- Anyanyelvi kommunikáció
- Idegen nyelvi kommunikáció
- Matematikai kompetencia
- Természettudományos kompetencia
- Digitális kompetencia
- A hatékony, önálló tanulás
- Szociális és állampolgári kompetencia
- Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia
- Esztétikai–művészeti tudatosság és kifejezőképesség

A fejlesztendő alapvető készségek, képességek szintjei a 4. évfolyamon kialakított belső mérési rendszer, valamint az országos kompetencia mérés eredményeinek kiértékelése után kerülnek meghatározásra.

Lenti Napközi Otthonos Óvoda, Lenti

A Lenti Napközi Otthonos Óvoda épületei a város különböző pontjain találhatók. Elhelyezkedésük jól szolgálja a szülők igényeit, megosztva a város területi egységét.

A székhely óvoda egy épületben működik a bölcsődével. A város egyik általános iskolájával és a gimnáziummal szomszédos. Ide főleg a városközpontban élő, és elenyésző számban más településről bejáró gyermekek járnak. A bölcsődéből érkező gyermekek többségét a központi épületbe íratják a szülők. Az I. számú telephely épülete a város másik általános iskolájához közel található, a szakközépiskolával szomszédos. Az itt lakó gyermekeken kívül főleg a városkörnyékről bejárók választják, mivel a közlekedés szempontjából ideális helyen működik. A tanköteles gyermekek túlnyomó része a közeli iskolába kéri felvételét. Gyermeekösszetételük a szülői háttérrel figyelembe véve nagyon heterogén. Egyre magasabb az etnikai kisebbséghez tartozók létszáma, és az utóbbi időben emelkedést mutat a gyermeküket egyedül nevelő szülők aránya. Az óvoda közalkalmazotti létszáma 34 fő (ebből 22 fő óvodapedagógus).

Pedagógiai programjuknak megfelelően, személyiség központú, képességfejlesztő, egyéniség kialakítását segítő, megőrző, hagyományápoló, a természetet szerető, sokszínű egyéni szükségleteket és különbözőségeket figyelembe vevő nevelést szeretnének biztosítani, melyek megléte biztosítja, hogy a gyermekek érzelmileg, szociálisan és értelmileg is felkészültek legyenek az iskolai életre.

Tudatosan törekszenek a gyermekek fejlesztésére, nevelésére, biológiai, kulturális szükségleteiknek kielégítésére, az iskolakezdéshez szükséges képességek alapjainak biztosítására. A feladatok valamennyi területen történő teljesítése biztosítja, hogy az óvodáskor végére minden testileg, szellemileg ép gyermek alkalmassá váljon az iskolai életmódra. Az óvodai nevelés egész folyamatában komplexitásra törekszenek, az ismereteket nem elszigetelten, hanem összefüggéseiben, kölcsönhatásaiban sajátítják el a gyermekek. A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építve, változatos tevékenységeket biztosítanak, amelyekkel keresztül tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről. Az értelmi fejlesztésben az érzékszervi–mozgásos megismerési szintről a fogalmi szintű megismeréshez vezetik el a gyermekeket. Differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztéssel segítik a gyermekek önálló gondolkodását.

Fontos nevelési feladatnak tartják az anyanyelvi nevelést, az anyanyelv fejlesztését, a kommunikáció különböző formáinak alakítását, mely átszövi az óvodai élet minden mozzanatát, az egész nevelési folyamatot.

Az anyanyelv használata jelen van az óvodai élet minden mozzanatában, annak szerves része, kiemelt jelentőségű. Jelen van a gyermek minden megnyilvánulásában, a felnőttekkel való kapcsolatokban és az egymás közötti viszonyokban. A beszéd, a kommunikáció által erősödik a gyermek biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei, emberi kapcsolatai, fejlődik beszédképessége, anyanyelvi kultúrája.

Céljuk a szóbeli közlést is kiváltó derűs, óvodai légkör biztosítása, tiszta kiejtéssel, gazdag szókinccsel, fejlett kommunikációs készséggel rendelkező gyermekek nevelése. Feladatuk a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, valamint az értelmi képességeket, (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) a kreativitást, a tanulási képességeket meghatározó pszichikus funkciók fejlesztése. A gyermekek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Az iskolaérettségnek, az iskolai életre való felkészültségnek testi, lelki, értelmi és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához. Mindennek érdekében kihasználják partneri kapcsolataikat, tudatosan törekednek az együttműködésre, minél több óvodán kívüli tevékenységgel kiegészítve lehetőségeiket.

Megállapítások

A potenciális partnerek véleménye, az országos kompetenciamérés eredményei, valamint azok értékeléseiből megállapítható, hogy nem elégségesek az intézmények saját eszközei, lehetőségei. A pedagógiai programok mindegyike tartalmazza és hangsúlyozza a szövegértési kompetenciák fejlesztésének tervét, eszközeit és azok fontosságát, ugyanakkor saját lehetőségeik korlátozzák a jelentős változást, fejlődést. A hatékonyság, a jobb teljesítmény érdekében szükséges lenne az óraszám emelése, szakkörök biztosítása, illetve a magyar és a matematika mellett más tantárgyak erősítése is a kompetenciamérés feladatsorai, komplexitásuk, illetve terjedelmük miatt.

Az óvodáskorúak esetében szükséges az iskola-előkészítés, a tanköteles korú gyermekek ráhangolása nyelvi játékokkal az értő olvasás előkészítésére, a nagycsoportos korú kisgyermekek nyelvi kompetenciájának fejlesztése. A beszélgetésre való igény felkeltése, beszédszervek ügyesítése, a magyar beszédhangok sajátosságainak érzékeltetése, megismertetése. Fejleszteni kell a hallás, beszédhallás, a hangfelismerési és differenciálási képességüket, hogy emlékezetük, figyelmük megfelelő legyen az írás – olvasás zökkenőmentes elsajátításához.

Az iskolák megítélése szerint a szint alatti eredmények okai sokfélék. A magyar tulajdonképpen két tantárgyból áll: magyar nyelvtan és irodalom. A két tantárgy heti óraszama a 7. és a 8. évfolyamon egyaránt 3-3 óra. Ez azt jelenti, a tantervi anyag megtanításán kívül nem lehet elidőzni az ismeretek, képességek elmélyítésében. Nincs idő a begyakorlásra, nem alakulhat ki a jártasság szint. A felmérés szövegei sok kombinatorikai feladatot tartalmaznak, melyeket több szövegértési feladat megoldásával tudnának erősíteni. A mérés feladatainak jellege olyan, amelyek kimondottan nem kötődnek sem a nyelvtanhoz, sem az irodalomhoz. Az értő olvasás erősítése gyakorlatilag az alsó tagozaton valósul meg, az adott óraszám felsőben ennek gyakorlására, szinten tartására nem elegendő.

A felkészülésnél a feldolgozás tempójának fokozására is nagy hangsúlyt kell fektetni. 7. évfolyamtól kezdődően a matematika heti óraszám 3. A kompetenciamérés feladatai nem a tanévi tananyag ismeretanyagát kéri számon, hanem azt vizsgálják, hogy a diákok a közoktatásban addig elsajátított ismereteket milyen mértékben tudják alkalmazni a mindennapi életből vett feladatok megoldásában. Ezen óraszám pedig csak az alap tudástartalom elsajátíttatására elegendő. A matematika feladatok között is vannak hosszabb szöveget tartalmazóak. Ezen szövegek tartalmaznak a feladat megoldása szempontjából lényegtelen adatokat és fontos összefüggéseket is. A szöveg megértésénél – így a feladat megoldásánál - sokszor az értő olvasás hiánya is okozza az eredménytelenséget.

A évi képesség eloszlási mutatókból kitűnik, hogy az intézmények tanulóinak a tudásában nagy különbségek vannak. Így a szélsőségesen gyengétől a kiemelkedően jó eredményig terjed a tanulók tudásának skálája.

Az iskolai korosztály esetében szükséges lenne a fokozatosan hosszabb terjedelmű szövegek olvastatása, megértése. A hangos és néma olvasás technikájának fejlesztése a betűtévesztések kiküszöbölésével, a tartalomnak megfelelő hangsúlyozás elsajátíttatásával, a szókincs gazdagítása. A változatos szövegek, szövegrészek megértésével összpontosításra serkenteni, gondolkodásra biztatni, felhívni a figyelmet a részletekben rejlő lényegre. Fontos lenne, hogy már ebben az életkorban találkozzanak szépirodalmi művekkel, szövegrészekkel, s ez által fejlődjön irodalmi ízlésük, adatokat, tényeket keresni ismeretterjesztő és dokumentumszerű szövegekben, hiszen a mindennapi életükben is ilyen típusú szövegek veszik körül őket.

C. A projekt indoklása, várható eredmények

A tervezett programok és a szolgáltatások fejlesztései a szolgáltató közönség számára (az ismert életkörülmények, kulturális helyzet alapján) a napi problémák megoldásától a magasabb rendű művelődési igények kielégítéséig számos lehetőséget teremtenek, így a megye lakosságát hozzák kedvezőbb helyzetbe, ami ebben az aprófalvas településszerkezetű megyében stratégiai fontosságú. A szövegértési és klubfoglalkozások az alacsonyan iskolázottak és hátrányos helyzetű tanulók körében jelentős készségfejlődést eredményeznek. A projektben számos tanulást segítő szolgáltatást valósítunk meg: ide tartoznak a a szövegértést segítő képzések (24 képzés) a klubfoglalkozások (50) valamint a Könyvkalandor nevű, honlapon keresztül igénybe vehető, olvasást népszerűsítő szolgáltatás, ahol az elolvasott művek feldolgozását interaktív módon az olvasó maga végezheti el. A kulturális tartalmak feltöltése és a katalógusok, adatbázisok távoli elérhetősége az önálló ismeretszerzést segíti elő.

A szövegértés fejlesztési képzések a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását, a minőségi oktatási lehetőségek igénybevételét teszik lehetővé, a megye öt városában, óvodákban, általános iskolákban, szakiskolákban, gyógypedagógiai intézményekben, középiskolákban. A foglalkozásokat pedagógusok, pedagógus végzettségű könyvtárosok tartják, gyógypedagógusok és logopédusok közreműködésével. Az egyenlő hozzáférést segíti elő a honlapon keresztül igénybe vehető olvasásfejlesztő szoftver használata, és a foglalkozásokon a korszerű eszközök alkalmazása.

A foglalkozások elősegítik az olvasási kompetenciák fejlődését, a tanulási hátrányok leküzdését. Figyelembe vesszük a kompetencia mérések bemeneti teszt eredményeit, az életkori adottságokat, a tanulók hátrányos helyzetéből fakadó sajátosságokat. Az egyes képzések tematikáját ennek figyelembevételével állítjuk össze. Óvodások esetében 10x30 perces, iskolások esetében 15x45 perces foglalkozásokat tartunk. Bizonyos esetekben tömbösítve, tábor keretében szervezzük a programot. A kimeneti tesztet értékeljük és a fenntartási időszakban a tapasztalatokat felhasználjuk.

A projekt keretében tervezett klubfoglalkozásokat alacsonyan iskolázott felnőttek részére szervezzük. A szövegértési és digitális kompetenciák fejlesztése segítséget nyújt számukra az életen át tartó tanuláshoz, az önálló ismeretszerzéshez, az információs lehetőségek kihasználásához, általános műveltségi szintjük emeléséhez.

A projektben tervezett szövegértési képzések valamint a klubfoglalkozások segítik a megértést, fejlesztik a kifejezőkészséget szóban és írásban, irodalmi és ismeretterjesztő szövegekben egyaránt. Növelik az olvasási kedvet, a könyvekhez való pozitív viszonyulást.

A települési könyvtárak dokumentumállományának feltárása és közzététele, a kulturális tartalmak feltöltése, mobil eszközökkel történő hozzáféréseinek biztosítása a helyi és a távoli olvasók tájékozódási, informálódási lehetőségeit bővíti.

A projektben az országos lelőhely nyilvántartás elveihez igazodva 67000 rekord bevitelével tervezzük fejleszteni elektronikus katalógusainkat, melyek on-line módon, távoli kereséssel is visszakereshetővé válnak.

A honlapon igénybe vehető, olvasást népszerűsítő szoftver kifejlesztése teszi lehetővé a tanulást segítő szolgáltatásaink bővítését. A kulturális tartalmak megőrzését új adatbázisokkal kívánjuk gazdagítani, amelyek szintén a honlapokon válnak elérhetővé.

A projektben résztvevő könyvtárak honlapjain kétnyelvű tájékoztatók találhatók illetve válnak elérhetővé. A megvalósuló fejlesztések között szerepel mobileszközökre optimalizált böngészési felületek létrehozása három nyelven.

A honlapokra feltöltött új kulturális tartalmak, az egyenlő esélyű távoli hozzáférés biztosítása részben a könyvtári szolgáltatásokat népszerűsíti, de egyúttal új használói csoportok bevonását is elősegíti.

A digitális írástudást segítő programok, a honlapokon lévő katalógusok, adatbázisok használata, a főleg gyermekeknek kifejlesztendő, olvasást népszerűsítő szoftver bevezetése egyaránt a digitális kompetenciák fejlesztését szolgálják. A klubfoglalkozások során a számítógép- és internethasználat alapjaival ismerkedhetnek meg a résztvevők. A honlapokon lévő tartalmak igénybevétele az internetes keresési, ismeretszerzési képességeket fejleszti.